

DOTAZNÍK PRO KANDIDÁTA NA FUNKCI KOMISAŘE**Michael McGRATH****Demokracie, spravedlnost a právní stát****1. Celková způsobilost, proevropské smýšlení a osobní nezávislost**

Které aspekty Vaší kvalifikace a osobních zkušeností hovoří pro Vaše jmenování komisařem a jsou obzvláště relevantní z hlediska obecného evropského zájmu, a to zejména v oblasti, za niž ponese odpovědnost? Jak budete přispívat k naplňování politických směrů Komise? Jak budete uplatňovat hledisko rovnosti žen a mužů a začleňovat jej do všech oblastí politik Vašeho portfolia? Jak budete zohledňovat problematiku mládeže?

Jak můžete Parlamentu prokázat svou nezávislost a jak hodláte zajistit, aby žádná z Vašich minulých, současných či budoucích aktivit nezpochybnila plnění Vašich povinností v rámci Komise?

Mám bohaté zkušenosti, 17 let jsem působil jako poslanec v národním parlamentu, z čehož více než čtyři roky na vysoké ministerské pozici. Během tohoto období jsem v úzké spolupráci s kolegy z vlády reagoval na složité hospodářské a sociální výzvy vyvolané pandemií COVID-19, válkou na Ukrajině a dopadem vysoké inflace na životní náklady.

Velmi mne těší, že jsem byl nominován kandidátem na funkci komisaře pro demokracii, spravedlnost a právní stát. Jak uvedla předsedkyně von der Leyenová ve svém pověřovacím dopise, evropská demokracie a ekonomika se opírají o spravedlnost a právní stát. Těším se na spolupráci v duchu kolegiality se členy sboru komisařů, Radou, Parlamentem a občanskou společností při dosahování společného cíle, kterým je bezpečnost a prosperita lidí a občanů Unie.

Pocházím ze země, která má více než 100letou nepřerušovanou demokratickou tradici, a jsem si velmi dobře vědom důležitosti svobodných a spravedlivých voleb, uplatňování zásad právního státu a nezávislých pluralitních sdělovacích prostředků. Prosazování našich společných hodnot a Listiny základních práv je imperativ, jemuž jsem plně oddán a který bude provázet všechny aspekty mé práce.

Moje ekonomická vize podporuje inovace, podnikání a upřednostňuje sociální spravedlnost. Jsem si vědom obrovského potenciálu inovativních společností a budu usilovat o to, aby byly zavedeny vhodné právní struktury s cílem maximalizovat příležitosti, které má toto odvětví k dispozici, a zároveň zajistím, aby se nepotýkaly se zbytečnou administrativní zátěží.

Jsem si vědom toho, jaký mají digitální technologie obrovský dopad a přínos pro společnost a širší ekonomiku a jaký prospěch přinášejí. Jsem si však rovněž vědom škod, které jejich používání může i v našich demokraciích způsobit. V tomto ohledu jsem odhodlán prosazovat zejména opatření na ochranu občanů, společnosti a demokratických institucí v rámci připravované iniciativy Evropský štít pro demokracii a chránit spotřebitele před škodlivými praktikami online prostřednictvím aktu o digitální spravedlnosti.

Politické směry Komise nastiňují, kam by se Unie v nadcházejícím funkčním období měla ubírat, přičemž cílem je dosáhnout toho, aby byla Evropa rychlejší, jednodušší a ve všech ohledech bezpečnější a nabízela našim lidem a občanům větší prosperitu v posíleném demokratickém rámci.

K tomu je třeba, aby všichni členové kolegia tyto zásady začlenili do všech aspektů své práce. Ve svých oblastech působnosti jsem odhodlán tak učinit prosazováním opatření na ochranu naší demokracie před nejzávažnějšími riziky v rámci nové iniciativy Evropský štít pro demokracii. Budu prosazovat a chránit právní stát ku prospěchu všech občanů a podniků v EU, budu podporovat spravedlnost a chránit spotřebitele a úzce spolupracovat s kolegy na průřezových prioritách.

Jsem hluboce oddán hodnotám EU a na Unii jsem osobně velmi hrdý. Vynasnažím se obhajovat výhody a příležitosti naší práce prostřednictvím různých dostupných fór, abych oslovil co nejširší publikum. V tomto ohledu bude mít zásadní význam zapojení zúčastněných stran a já věřím, že mé dosavadní zkušenosti s dosahováním konsensu mi při práci v nacházejícím funkčním období pomohou.

Pro účinné provádění politických směrů Komise je nezbytné sledování výsledků a pravidelné podávání zpráv. Pokud jde o výroční zprávu o právním státu, zajistím, aby tento komplexní nástroj přispíval k monitorování a podpoře boje proti korupci, podpoře nezávislosti soudnictví a svobodě médií a k podpoře našich demokratických hodnot. Těším se, že budu mít možnost tuto zprávu obohatit o rozměr jednotného trhu.

Začleňování genderového hlediska a genderová perspektiva

Politiky v oblasti spravedlnosti a rovnosti jsou neoddelitelně spjaty. Mám v úmyslu úzce spolupracovat s nominovanou kandidátkou na funkci komisařky LAHBIBOVOU a prostřednictvím svého portfolia přispívat k iniciativám, které povede s cílem prosazovat rovnost, včetně rovnosti žen a mužů, a na nichž se bude podílet i GŘ pro spravedlnost a spotřebitele.

Některé oblasti politiky pod mým budoucím vedením mají již ze své povahy silný genderový rozměr, ať už jde o spravedlnost, např. práva obětí, právní stát nebo obranu demokracie.

V rámci své práce v oblasti demokracie zajistím začleňování genderového hlediska, například v souvislosti s bezpečností politických kandidátů a zvolených zástupců, kde zejména ženy čelí zvýšeným hrozbám a tlaku. Rovněž budu zkoumat, jak hledisko rovnosti žen a mužů začlenit do dalších oblastí politiky, jako je spotřebitelská politika, kde by mohlo být zohledněno lépe.

Začleňování problematiky mládeže

V úzké spolupráci s nominovaným kandidátem na funkci komisaře MICALLEFEM hodlám zajistit, aby byl v politikách, na něž budu dohlížet, rozměr mládeže plně zohledněn. Jako nominovaný kandidát na komisaře pro demokracii si uvědomuji, do jaké míry je pro zajištění prosperujících demokracií účast mladých lidí na našich rozhodovacích procesech zásadní. V tomto ohledu učiním účast mládeže prioritou, zejména pořádáním každoročních dialogů o politice mládeže, které budou zahájeny během prvních 100 dnů, a pravidelnou spoluprací s mládežnickými organizacemi.

Rovněž plně zohledním potřeby mládeže, pokud jde o přístup k občanskoprávnímu a trestnímu soudnictví s ohledem na dopad trestné činnosti na oběti z řad mladých lidí, a prostřednictvím lepšího informování o jeho výhodách se naši mládeži pokusím přiblížit občanství EU.

Mladí lidé představují významný spotřebitelský segment se specifickými spotřebními návyky. Tuto skutečnost mám v úmyslu plně zohlednit při přípravě aktu o digitální spravedlnosti, který by se měl zaměřit zejména na influencersy a škodlivé praktiky v online prostředí.

Výkon funkce

Budu-li potvrzen ve funkci komisaře, budu plně ctít ducha a literu Smlouvy, zejména povinnost jednat v evropském zájmu a nepřijímat žádné pokyny podle čl. 17 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a článku 245 Smlouvy o fungování Evropské unie a povinnost zachovat profesní tajemství podle článku 339 uvedené Smlouvy.

Zavazuji se, že se budu vyhýbat jakékoli pozici nebo situaci, které by mohly zpochybnit mou nezávislost, nestrannost a dostupnost ve službách Komise, a že budu informovat předsedkyni Komise o jakékoli situaci, která by mohla vést ke střetu zájmů při výkonu mých úředních povinností.

Budu též ctít kodex chování členů Evropské komise a jeho ustanovení o střetu zájmů. Mé prohlášení o zájmech je úplné, je přístupné veřejnosti a včas jej aktualizuji, pokud by byla zapotřebí jakákoli změna.

Nebudu vyžadovat ani přijímat pokyny od žádného subjektu. Mým cílem je zvážit všechny zájmy, které jsou ve hře, bez ohledu na jejich státní, regionální, profesionální nebo osobní původ a usilovat o odpovídající provádění politických směrů.

Plně podporuji náš závazek k transparentnosti stanovený v kodexu chování. Zavazuji se, že v souladu s pravidly Komise zveřejním informace o všech svých kontaktech a setkáních s profesními organizacemi nebo osobami samostatně výdělečně činnými ohledně jakýchkoli záležitostí souvisejících s tvorbou a prováděním politik EU.

2. Výkon funkce ve svěřeném portfoliu a spolupráce s Evropským parlamentem

Můžete přislíbit, že budete Parlament řádně informovat o své činnosti a o činnosti svých útvarů? Jakou podle Vás nesete odpovědnost vůči Parlamentu?

Jaké konkrétní přisliby můžete dát, pokud jde o Vaši interakci s Parlamentem a přítomnost na jeho půdě, a to jak ve výborech, tak v plénu, a pokud jde o transparentnost, spolupráci a skutečné zohledňování postojů Parlamentu a vstřícnost k jeho žádostem o legislativní podněty? Pokud jde o zamýšlené iniciativy nebo probíhající postupy, budete Parlamentu včas poskytovat tytéž informace a dokumenty jako Radě?

Zavazuji se, že budu plně provádět rozsáhlá ustanovení rámcové dohody z roku 2010 a interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů z roku 2016, pokud jde o transparentnost a tok informací mezi oběma orgány.

Moje odpovědnost vůči Evropskému parlamentu

Vynasnažím, aby se mé osobní vztahy a vztahy mého kabinetu s Evropským parlamentem zakládaly na důvěře, transparentnosti a vzájemné pomoci. Jako člen Komise se budu Parlamentu osobně odpovídat za svou činnost a za činnost svých útvarů, zejména Generálního ředitelství Komise pro spravedlnost a spotřebitele. Díky svému dřívějšímu působení v parlamentu chápu zásadní úlohu parlamentní demokracie v Unii a hluboce ji respektuji. To se odrazí v tom, jak budu jednat s Evropským parlamentem.

Těším se na příležitost pravidelně se setkávat s kolegy v Parlamentu na plenárním zasedání i na schůzích výborů v duchu spolupráce a respektu. Zprávy a usnesení vypracované výbory Evropského parlamentu poskytují důležité informace a já se těším, až je v úzké spolupráci se členy výboru a zpravodaji zapracujeme do procesu plánování a formulování politik.

Spolupráce s meziskupinami Evropského parlamentu rovněž nabízí cenný prostředek pro získání dalších poznatků o prioritách Parlamentu, zejména v průřezových oblastech, jako jsou práva LGBTIQ osob, zapojení mladých lidí a digitální transformace, a mým cílem je těchto příležitostí plně využít.

Moje konkrétní závazky týkající se spolupráce s Parlamentem a mé přítomnosti v Parlamentu

Díky svým zkušenostem z parlamentu své země chápu, jak je interinstitucionální spolupráce klíčová pro fungování institucionálního systému EU a pro účinnost, legitimitu a řádnou správu rozhodovacího procesu EU. Přímá spolupráce s Parlamentem je jednou z oblastí mé budoucí práce, na kterou se nejvíce těším.

Jako nominovaný kandidát na komisaře odpovědný za demokracii a občanství si velmi cením úlohy Parlamentu, který je hlasem evropských občanů a ztělesněním evropské demokracie. Budu proto s Evropským parlamentem úzce spolupracovat a zavazuji se účastnit se plenárních rozprav o otázkách týkajících se mého portfolia.

Rovněž se zavazuji, že budu v Parlamentu pravidelně navštěvovat příslušné výbory za účelem strukturovaných dialogů, diskutovat o provádění a prosazování a vyměňovat si názory na nové klíčové iniciativy. Budu pravidelně v přímém spojení s předsedy těchto výborů a pro poslance, kteří se mnou budou chtít setkat, budou mé dveře vždy otevřené.

Taktéž se budu účastnit třístranných jednání ohledně svých agend, kde budu působit jako nestranný prostředník mezi Parlamentem a Radou. Jak je uvedeno v pověřovacích dopisech, budu především sledovat práci Parlamentu na usneseních podle článku 225 a zavazuji se reagovat na žádosti o předložení legislativních návrhů při plném respektování zásad proporcionality, subsidiarity a zlepšování právní úpravy.

Včasná a rovnocenná spolupráce se spolunormotvůrci

V mnoha oblastech, které spadají do mé bezprostřední působnosti, jednají Evropský parlament a Rada jako spolunormotvůrci.

V rámci všech právních a politických iniciativ spadajících do mé pravomoci by Evropský parlament měl mít stejné postavení jako Rada.

Plné respektování loajální interinstitucionální spolupráce má pro plnění agendy v oblasti spravedlnosti zásadní, ne-li rozhodující, význam. Proto budu v oblastech, které spadají do mé působnosti, plně uplatňovat rámcovou dohodu a interinstitucionální dohodu o zdokonalení tvorby právních předpisů.

Otázky Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů

3. Jaké si kladete cíle a jaká opatření případně přijmete v souvislosti s Novou agendou pro spotřebitele na období 2025–2030 a Novým akčním plánem pro spotřebitele na jednotném trhu? Jak hodláte v rámci aktu o digitální spravedlnosti bojovat proti škodlivým technikám a obchodním praktikám souvisejícím s temnými vzorci, influencer marketingem na sociálních sítích, návykovým designem digitálních produktů či on-line profilováním, zejména pokud je tím zneužívána zranitelnost spotřebitelů ke komerčním účelům, a jak hodláte zajistit lepší ochranu nezletilých osob? Jak byste s ohledem na všechny tyto připravované iniciativy zajistil soudržnost a jak byste se vyvaroval překrývání se stávajícími právními předpisy, jako je nařízení o digitálních službách, nařízení o obecné bezpečnosti výrobků a směrnice o nekalých obchodních praktikách, a jak hodláte modernizovat a prosazovat politiky v oblasti bezpečnosti výrobků, mají-li zajistit, aby ochranu spotřebitele a bezpečnost výrobků na celém světě určovaly země EU, jak se požaduje ve Vašem pověřovacím dopise? Mohl byste nás informovat o tom, jaká hodláte připravit opatření k zachování spravedlnosti a integrity našeho politického systému? Můžete v této souvislosti potvrdit svůj závazek, že budete spolupracovat s výborem IMCO, zejména pokud jde o transparentnost návrhu na zastupování zájmů třetích zemí? Jak by byl tento návrh provázán s navrhovaným Evropským štítem pro demokracii?

Pokud budu ve funkci komisaře potvrzen, chtěl bych prosazovat Agendu pro spotřebitele na období 2025–2030 jako společnou vizi, která má významný vliv na životy lidí. Spotřebitelé hrají v našem sociálně tržním hospodářství zásadní úlohu, jelikož přispívají k udržitelnému růstu a konkurenceschopnějšímu jednotnému trhu. Spotřebitelské preference mají vliv na výkonnost firem. Zároveň však budu prostřednictvím naší spotřebitelské politiky prosazovat spravedlivý přechod na zelenou a digitální ekonomiku, která podporuje hospodářský růst se sociální soudržností, chrání spotřebitele a posiluje jejich postavení a poskytuje širokou nabídku udržitelných výrobků, které budou cenově dostupné i pro nejzranitelnější osoby.

Akční plán pro spotřebitele na jednotném trhu bude součástí Agendy pro spotřebitele a mohl by se rovněž konkrétně zaměřit na prosazování práva. Úplné, spravedlivé a účinné prosazování pravidel zajišťuje na jednotném trhu rovné podmínky, a to jak pro spotřebitele, tak pro podniky. Spotřebitelé potřebují mít k dispozici informace a vymahatelná práva, ale nemůžeme ještě více zatěžovat podniky, které se potýkají s byrokratickou zátěží. Plně uznávám důležitost, která je v mém pověřovacím dopise kladena na provádění, zjednodušení a realizaci cílů. Plánuji rovněž opatření na podporu oběhových výrobků a chování v souladu s oběhovým hospodářstvím, posílení mezinárodní spolupráce a lepší ochranu spotřebitelů před nebezpečnými výrobky na online platformách.

Akční plán pro spotřebitele na jednotném trhu bude chránit spotřebitele před nespravedlivou diskriminací při přeshraničním dodávání zboží a služeb, jelikož bude řešit omezení plateb, územní problémy s nabídkou a poskytováním přeshraničních finančních služeb. Přinese výhody jednotného trhu každému spotřebiteli.

Akt o digitální spravedlnosti je chybějícím kouskem skládky v souboru digitálních pravidel EU.

Nedávno přijaté právní předpisy v digitální oblasti, jako je nařízení o digitálních službách a nařízení o digitálních trzích, jsou průlomové a budou mít pozitivní dopad na ochranu spotřebitele, mimo jiné tím, že poskytnou podpůrný rámec pro ochranu práv spotřebitelů online. Závěry kontroly účelnosti předpisů z hlediska digitální spravedlnosti nicméně ukázaly, že stále přetrvávají určité nedostatky, které musíme řešit cíleným a přiměřeným způsobem. Zejména potřebujeme jasnější informace o tom, co se smí a co se nesmí dělat na internetu. Hodlám se zabývat čtyřmi hlavními otázkami zdůrazněnými v mém pověřovacím dopise, tj. temnými vzorci, influencer marketingem, návykovým designem a problematickou personalizací, zejména pokud je zneužívána zranitelnost spotřebitelů. Musíme rovněž posoudit možné problémy s digitálními smlouvami a předplatnými, jako jsou složité postupy pro jejich zrušení. Chci věnovat zvláštní pozornost ochraně nezletilých jako spotřebitelů na internetu, jelikož jsou aktivními uživateli digitálních služeb (např. sociálních médií, videoher). Vzhledem k tomu, že jsou často prvními uživateli nových technologií, jsou obzvláště vystaveni rizikům.

Akt o digitální spravedlnosti ochrání spotřebitele v digitální oblasti a zajistí, aby mohli plně využívat výhod digitálního trhu. Doplňoval by další právní předpisy a zajistil by soudržný a jednotný rámec. Například v případě

temných vzorců stanoví nařízení o digitálních službách povinnosti v oblasti designu online platform. Akt o digitální spravedlnosti by mohl doplnit další povinnosti pro jiné obchodní subjekty. Nový soubor digitálních pravidel se musí uplatňovat v praxi, a jak je vysvětleno v další otázce týkající se prosazování, pokud budu ve funkci potvrzen, zajistím, aby byl tento soubor monitorován a prosazován soudržným a doplňkovým způsobem spolu s právními předpisy na ochranu spotřebitele, aby se zajistila účinná ochrana a konkurenceschopnost. Rovněž budu věnovat pozornost potřebám podniků, aby se zajistilo, že pravidla budou snadno proveditelná a co nejméně zatěžující.

Pokud jde o bezpečnost výrobků, zaměřím se na provádění a prosazování zcela nového nařízení o obecné bezpečnosti výrobků a modernizaci stávajících nástrojů, aby se zajistil účinnější dozor nad trhem, zejména prostřednictvím lepšího využívání nástrojů IT. V zájmu plného využití nových postupů podle nařízení bych pracoval na podpoře dozoru nad trhem a společného úsilí členských států v oblasti prosazování práva. Například organizováním společných akcí v oblasti testování výrobků, které zahrnují fiktivní nákupy, nebo usnadněním bezpečnostních kontrol výrobků na úrovni EU, zejména pokud jde o online prodej, můžeme ukázat, že EU o spotřebitele pečuje. Tato opatření budou muset zásadním způsobem přispět k řešení problémů, s nimiž se potýkají platformy elektronického obchodu, kde dochází k prudkému nárůstu prodeje navzdory mnoha již známým případům nesouladu výrobků. Je nezbytné, aby EU zajistila bezpečnost výrobků objednávaných přímo ze třetích zemí, stejně jako zajišťuje bezpečnost výrobků koupených v EU nebo v obchodech. Budu usilovat o to, aby všichni, kdo se zabývají obchodováním na internetu, dodržovali své nové povinnosti v oblasti bezpečnosti. Rovněž chci, aby EU pokračovala v prosazování přísných standardů bezpečnosti výrobků na celém světě, a to pomocí intenzivnější spolupráce se strategickými mezinárodními partnery.

Nový Evropský štít pro demokracii stanovený v politických směrech bude stěžejní iniciativou pro zachování spravedlnosti, plurality a integrity našeho politického systému, jelikož jej bude chránit před zahraničními manipulacemi s informacemi a vměšováním. Budu-li potvrzen ve funkci, budu to považovat za hlavní prioritu, rovněž ve spolupráci se svými kolegy komisaři a komisařkami. Demokracii nelze nikdy považovat za samozřejmost a musíme chránit systémy EU před zlovolným zahraničním vměšováním i před narušováním. Můžeme také zdůrazňovat evropský rozměr, aby občané mohli být hrdí na to, že Evropa se i nadále vyvíjí jako vitální a dynamická demokracie. Různé demokratické země na celém světě přijímají opatření ke zvýšení své odolnosti v současném geopolitickém kontextu. Potřebujeme přísné společné normy EU, abychom chránili naši demokracii. Například nedávno přijaté nařízení o politické reklamě je příkladem pravidla EU, které posílí záruky naší demokracie, jelikož pomůže občanům rozpoznat politickou reklamu, pochopit, kdo za ní stojí, a vůbec si uvědomit, že je na ně reklama zacílena. Díky tomu budou mít lepší předpoklady pro přijímání informovaných rozhodnutí. EU by měla i nadále přispívat ke stanovení přísných norem ohledně způsobu, jak řešit výzvy našich demokracií soudržným, vyváženým a přiměřeným způsobem při plném respektování základních práv a hodnot EU.

Demokracie obnáší silný systém brzd a protivah. Já budu aktivně usilovat o podporu transparentnosti a integrity v demokratické sféře. Nebezpečí pro demokracii může vyplývat ze zahraniční manipulace, dezinformací nebo z domácích rizik, jako je eroze demokratických institucí nebo zhoršování participativních postupů. Pokud budu potvrzen ve funkci, budu aktivně spolupracovat se spolunormotvůrci na prosazování navrhované směrnice o zastupování zájmů jménem třetích zemí. Tento návrh je reakcí na rostoucí obavy z pokusů o zahraniční vliv v EU.

Vím, že v Parlamentu toto představuje trvalou obavu: Parlament ve svých usneseních zdůraznil, že je nutné zajistit transparentnost zahraničního vlivu prostřednictvím zástupců zájmových skupin, a uvítal přijetí balíčku opatření na obranu demokracie, včetně navrhované směrnice. Návrh Komise se opírá o důkladné posouzení dopadů, jak požadoval i Evropský parlament ve svých doporučeních k reformě pravidel Evropského parlamentu týkajících se transparentnosti, bezúhonnosti, odpovědnosti a boje proti korupci. Pokud budu potvrzen ve funkci, budu se ve spolupráci se zpravodajem a stínovými zpravodaji snažit o to, aby tato práce v nadcházejících měsících pokročila. Zvláštní pozornost bych věnoval otázkám, jako je zajištění jasnosti a účinnosti návrhu, minimalizace administrativní zátěže a silné záruky, a to i přes možné riziko stigmatizace konkrétních hospodářských subjektů a organizací občanské společnosti. Tímto způsobem můžeme jasně ukázat, že jsme schopni využít transparentnosti, abychom se chránili před riziky vměšování.

Od samého počátku i během celého mého mandátu budou mými prioritami spotřebitelé, demokracie a právní stát.

4. Účinné a účelné prosazování právních předpisů EU na ochranu spotřebitele má zásadní význam pro spotřebitelskou politiku, a proto by mělo být v nadcházejících letech prioritou, na což je rovněž kladen důraz ve Vašem pověřovacím dopise. Jak byste zajistil řádné vymáhání právních předpisů na ochranu spotřebitele na přeshraniční a vnitrostátní úrovni a jaká opatření hodlá Evropská komise přijmout k dalšímu posílení mechanismů

spolupráce a donucovacích pravomocí vnitrostátních orgánů, včetně úlohy a úkolů sítě pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele? Máte v úmyslu předložit revizi nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele během prvních 100 dnů mandátu? Jakým způsobem zamýšlíte podat výboru IMCO zprávu o výsledcích těchto činností v oblasti prosazování práva a o opatřeních plánovaných k jejich dalšímu posílení?

S urychlením elektronického obchodu a digitalizace po pandemii COVID-19 se objevily nové problémy v oblasti prosazování práva, které ještě zhoršil příchod nových subjektů často ze třetích zemí, které nyní dominují spotřebitelským trhům EU. Spotřebitelé nakupují stále více online, dodržování základního spotřebitelského práva však zůstává nedostatečné. Údaje z každoročních kontrol souladu prováděných sítí pro vymáhání práva a spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele za koordinace Komise ukazují, že v průměru pouze 50 % kontrolovaných internetových stránek dodržuje základní práva spotřebitelů. To svědčí o tom, že potřebujeme další opatření, která bych chtěl přijmout. Je sice úkolem vnitrostátních orgánů, aby prosazovaly pravidla týkající se ochrany spotřebitelů, včetně pravidel vyplývajících z práva EU, ale Komise jejich práci koordinuje a podporuje podle nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, aby zajistila účinné prosazování pravidel za situace, kdy jsou právní předpisy po celé EU ve značné míře porušovány.

Budu-li ve funkci potvrzen, hodlám svou práci zaměřit na několik oblastí:

Kolektivní odškodnění a soukromoprávní nápravné prostředky, včetně postupů mimosoudního řešení sporů, jsou hlavními prvky pro zajištění souladu se spotřebitelským právem. Pokud budu ve funkci potvrzen, podniknu kroky na podporu nového evropského modelu kolektivního odškodnění stanoveného směrnicí o zástupných žalobách. Budu usilovat o to, aby členské státy tuto směrnici provedly v plném rozsahu a správně, a budu spolupracovat na zajištění jejího účinného provádění v praxi. V případě potřeby bych byl samozřejmě připraven zahájit řízení o nesplnění povinnosti. Můžeme vypracovat opatření na pomoc oprávněným subjektům určeným pro podávání zástupných žalob, jelikož potřebují vybudovat svou provozní kapacitu. Ve spolupráci se soudci vyhodnotíme, jak nejlépe řešit kolektivní žaloby. Cílem všech výše uvedených opatření je účinné a soudržné fungování systému kolektivního odškodnění v celé EU.

Budu rovněž pracovat na podpoře přijetí připravovaného návrhu alternativního řešení sporů, jehož cílem je přizpůsobit daný postup problémům digitálního věku a přeshraničním transakcím a zvýšit zapojení obchodníků.

V zájmu dalšího zlepšení prosazování spotřebitelského práva budu i nadále zkoumat přístupy k posílení podpůrné úlohy Komise za okolností, které ovlivňují spotřebitele v celé Unii a přeshraničně. Budu rovněž usilovat o další zlepšení systému spolupráce v oblasti prosazování práva pro vnitrostátní orgány, které budou i nadále bojovat proti nejrozšířenějším případům porušování spotřebitelského práva EU, a zároveň se zaměřím na posílení naší schopnosti účinně prosazovat pravidla EU vůči velkým nadnárodním společnostem, které cílí na naše spotřebitele ze zemí mimo EU. Veškerá opatření v této souvislosti by měla zajistit soulad, doplňkovost a koordinaci se souvisejícími právními nástroji, jako je nařízení o digitálních službách, nařízení o digitálních trzích, akt o umělé inteligenci nebo obecné nařízení o ochraně osobních údajů.

Zavazuji se, že budu Evropskému parlamentu a jeho výboru IMCO pravidelně podávat zprávy a budu osobně informovat o své práci na důraznějším vymáhání spotřebitelského práva v rámci našeho strukturovaného dialogu. Uvítal bych rovněž příležitost každoročně předkládat Evropskému parlamentu informace o pokroku v provádění. Cílem našich politik musí být účinné plnění cílů a spolupráce orgánů může významně přispět k identifikaci nedostatků a k nalezení řešení, jež zajistí výhody plynoucí pro občany a podniky z našich politik.

5. S ohledem na veškeré výsledky a právní předpisy, které byly přijaty v předchozím volebním období s cílem posílit postavení spotřebitelů v rámci digitální a ekologické transformace, je zásadní, aby Evropská komise sledovala provádění příslušných právních předpisů, má-li zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele a rovné podmínky pro podniky. Jaká přijmete konkrétní opatření k účinnému sledování uplatňování stávajících právních předpisů na ochranu spotřebitele, pomineme-li dialogy o provádění a výroční zprávy o pokroku v oblasti prosazování a provádění, které jsou zmíněny ve Vašem pověřovacím dopise? Jak v tomto rámci pomůžete podnikům, zejména mikropodnikům a malým a středním podnikům, aby plnily své povinnosti, a jaké kroky podniknete k lepšímu informování spotřebitelů o jejich právech a prostředcích nápravy? Jak hodláte informovat výbor IMCO o současných a nadcházejících činnostech Komise a o pokroku v této oblasti?

Pokud budu ve funkci potvrzen, hodlám vést dialogy o provádění se zúčastněnými stranami, jak je stanoveno v politických směrech, s cílem získat přímou zpětnou vazbu ohledně toho, co funguje dobře a co by bylo možné zlepšit. Jako výchozí bod může sloužit přehled všech nedávno přijatých právních předpisů EU v oblasti ochrany spotřebitele, ale bylo by možné se zabývat dalšími tématy, jako je označování a spotřeba online. To může

významně podpořit důvěru spotřebitelů v to, že pokud se setkají s překážkami, které jim brání plně využívat výhod jednotného trhu, my na ně budeme aktivně reagovat. Na tom by se přirozeně podílelo hnutí spotřebitelů a orgány zastupující spotřebitele, ale měli by se zapojit všichni aktéři v hodnotovém řetězci, aby nám pomohli určit konkrétní problémy při provádění v praxi. Tímto způsobem bude možné členským státům pomoci při provádění a uplatňování nově přijatých právních předpisů EU v oblastech, jako je posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace nebo právo na opravu, například prostřednictvím seminářů a dvoustranných jednání.

Komise pravidelně vyhodnocuje, zda jsou stávající právní předpisy stále ještě vhodné pro daný účel. Prvním příkladem těchto snah byla kontrola účelnosti v oblasti digitální spravedlnosti. Tato hodnocení jsou založena na sledování trhu a shromažďování údajů ve spolupráci s členskými státy, spotřebitelskými organizacemi a podniky. Pevně věřím, že naše politiky musí být založeny na přesvědčivých důkazech a údajích, které jsou základem pro přiměřená a účinná opatření.

V souvislosti s procesem provádění ve vnitrostátním právu a uplatňování budu velmi ostražitý, pokud jde o administrativní zátěž. Budu rovněž podporovat podniky v jejich přípravách na uplatňování nových právních pravidel, například prostřednictvím specializovaných akcí, informativních dokumentů nebo v případě potřeby aktualizací podpůrných programů. Obecně řečeno, pokud budou zjištěny případy nesouladu, zapojím se do dialogů s členskými státy a v případě potřeby zahájím řízení o nesplnění povinnosti. Zejména v oblasti ochrany spotřebitele jsou hlavními spojenci, kteří mají plnit své úkoly, orgány a společnosti.

Chtěl bych intenzivněji pomáhat všem účastníkům trhu – spotřebitelům, obchodníkům včetně malých a středních podniků a orgánům – s tím, aby lépe porozuměli právním předpisům EU v oblasti ochrany spotřebitele a bezpečnosti výrobků a důsledně je uplatňovali. V této souvislosti existuje několik příkladů projektů: jednou z oblastí, jimž je třeba věnovat pozornost, jsou influenceri, kteří jsou považováni za mikropodniky, pokud se zabývají pravidelnou obchodní činností online. Influencer Legal Hub (Právní centrum pro influencers), jež spustila Komise a které je videoškolením o evropských normách ochrany spotřebitele, které je třeba uplatňovat při reklamě, prodeji zboží a poskytování služeb, je jedním z příkladů zvyšování povědomí, které je podle mě užitečné šířit.

Rád bych také pokračoval v rozvoji projektů, jako je vzdělávací projekt „Consumer Law Ready“ pro malé a střední podniky, v jehož rámci spotřebitelské a podnikatelské organizace v EU poskytují těmto podnikům školení v oblasti spotřebitelského práva, a to online i offline. Materiály jsou poskytovány v národních jazycích a jsou přizpůsobeny spotřebitelskému právu tak, jak je uplatňováno v členských státech, z čehož mají prospěch tisíce malých podniků.

Komunikační kampaně jsou užitečným nástrojem k upozorňování podniků a spotřebitelů na jejich práva a povinnosti, zejména při přijímání nových pravidel. V současné době má více než každý třetí spotřebitel (37 %) jen nízkou úroveň znalostí o právech spotřebitelů a rovněž každý třetí spotřebitel nepodává stížnost, když narazí na problém. Pro mě bude zásadním úkolem lepší informování spotřebitelů o jejich právech. Tyto kampaně často upozorňují na podrobnější informace na portálu Vaše Evropa, což je jednotné kontaktní místo Komise pro informace o vnitřním trhu, kde jsou srozumitelně vysvětlena práva spotřebitelů a povinnosti obchodníků. Například jakmile členské státy začnou uplatňovat směrnici o právu na opravu, mohla by související komunikační kampaň propagovat příležitosti, které tato směrnice přináší spotřebitelům a podnikům. Podobně by na spotřebitele a podniky mohla být zaměřena kampaň o novém rámci zavedeném nařízení o obecné bezpečnosti výrobků. Při veškeré této činnosti bychom měli dobře využívat síť evropských spotřebitelských center a stimulovat komunikaci přizpůsobenou konkrétním potřebám na vnitrostátní úrovni a já zajistím, aby vnitrostátní sdružení spotřebitelů a vnitrostátní orgány byly vždy dobře informovány a zapojeny do komunikačních činností Komise.

Kromě našeho pravidelného strukturovaného dialogu o provádění mám v úmyslu průběžně informovat výbor IMCO o stávajících a budoucích činnostech Komise a o pokroku v této oblasti tím, že Vás budu zvat na akce Komise, například na Evropský spotřebitelský summit, a budu Vám zasílat zprávy o provádění, jak to vyžadují právní předpisy EU.

Otázky Výboru pro právní záležitosti

6. Civilní soudnictví

V posledních desetiletích byla rozvíjena a posílena přeshraniční spolupráce mezi soudními systémy v občanských, rodinných a obchodních věcech.

Občané a podniky EU se však při výkonu svých práv neustále potýkají s právními a administrativními překážkami, které vyplývají z rozdílů mezi právními systémy členských států a jejich složitostí, a to zejména pokud jsou zapojeni do přeshraničních občanských, rodinných a obchodních sporů, které mohou být nákladné a dlouhé. Tato

skutečnost brání malým a středním podnikům a mikropodnikům v rozšiřování jejich činnosti a růstu a může občanům EU způsobovat problémy a vést k právní nejistotě. Pokud právní předpisy Unie nebudou správně prováděny, uplatňovány ani prosazovány, nemohou naši občané navíc plně využívat svých práv a naše společnosti nemohou požívat rovných podmínek, což se v důsledku projevuje oslabením důvěry v evropský projekt.

Účinný výkon spravedlnosti kromě toho vyžaduje značné úsilí o to, aby měl k dispozici spolehlivé rozpočty na financování svého aparátu, mimo jiné pokud jde o odbornou přípravu, přijímání zaměstnanců a digitalizaci. V tomto ohledu je nezbytná účinná spolupráce s komisařem pro rozpočet, jejímž cílem je zajistit pro tuto oblast, která je často méně prioritní, nezbytné finanční zdroje.

Jaké konkrétní politiky nebo právní iniciativy zvažujete jako kandidát na funkci komisaře přijmout s cílem zlepšit přístup ke spravedlnosti (rovněž v souvislosti s nedávno přijatou směrnicí o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti), justiční spolupráci v občanskoprávních věcech, zejména co se týče přeshraničního vymáhání soudních rozhodnutí, přeshraničních dopadů kolektivního odškodnění, pokud jde o prvky mezinárodního práva soukromého, přeshraničního rodinného práva (včetně uznávání rodičovství), harmonizace procesních pravidel, další digitalizace justičních systémů a soudnictví, se zvláštním zaměřením na větší využívání umělé inteligence a dalších technických řešení v oblasti právnictví, a sice způsobem, který je slučitelný s obecnými zásadami právního státu, zásadami nezávislosti soudnictví a transparentnosti řízení, deregulací, vhodným financováním, zjednodušením postupů, zintenzívněním justičního vzdělávání a posílením vzájemného uznávání rozsudků?

EU těží z komplexních právních předpisů EU v občanských, rodinných a obchodních věcech, které usnadňují přeshraniční justiční spolupráci mezi členskými státy. Zabývají se otázkami příslušnosti, rozhodného práva, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí prakticky ve všech oblastech občanského a obchodního práva, včetně platební neschopnosti, rozvodu, rodičovské zodpovědnosti, výživného a dědictví. EU má rovněž společné nástroje v podobě jednotných pravidel pro doručování písemností a dokazování a vytvořila některé zjednodušené a rychlé „evropské postupy“ pro některé přeshraniční situace, abych uvedl jen několik příkladů.

To představuje velký úspěch pro evropské občany a podniky. Pokud budu ve funkci potvrzen, hodlám v této práci pokračovat.

Prvním příspěvkem v mé nové funkci bude pomoci uzavřít probíhající interinstitucionální jednání o návrzích týkajících se ochrany dospělých osob, uznávání rodičovství, postoupení pohledávek a platební neschopnosti, které mají zásadní význam pro investiční rozhodnutí.

Abychom se připravili na nadcházející vývoj, podle mě nyní nastal čas zabývat se obecnou vizí budoucnosti občanského práva. Chtěl bych prozkoumat proces na vysoké úrovni v oblasti spravedlnosti pro růst a prozkoumat, jak může tato oblast politiky spolu s právem obchodních společností přispět k posílení růstu a konkurenceschopnosti a k dalšímu odstraňování překážek v EU. Do tohoto fóra by se zapojily Evropský parlament, členské státy a zúčastněné strany z daných odvětví.

Mým cílem je zlepšit přístup občanů i podniků ke spravedlnosti v celé EU. Pevně věřím, že nekompatibilita právních a soudních systémů v členských státech nesmí odrazovat občany a podniky od výkonu jejich práv. Jak jsem uvedl výše u otázek spotřebitelské politiky, i v této oblasti se zaměřím na pečlivé sledování a zajištění správného uplatňování stávajícího *acquis* a v případě potřeby na modernizaci. Prioritou je aktualizovat nástroje v souladu s nejnovějším vývojem, včetně digitalizace, a zároveň poskytovat právní jistotu se stabilními pravidly. Budu se rovněž zabývat potřebou přezkoumat při této příležitosti stávající procesní normy, zejména s cílem dále posílit vzájemné uznávání soudních rozhodnutí.

Vidím prostor pro kreativní a novou práci na provádění, přičemž samozřejmě zůstane zachována možnost zahájit řízení o nesplnění povinnosti, bude-li to nutné. Klíčové právní předpisy zahrnují například novou směrnici o ochraně osob zapojených do účasti veřejnosti před strategickými žalobami proti účasti veřejnosti (tzv. „směrnici proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti“). S cílem pomoci občanům, podnikům a justičním pracovníkům budu usilovat o zlepšení uživatelské přívětivosti informací a digitálních nástrojů týkajících se justice na portálu evropské e-justice. Další prioritou je posílit a zvýšit povědomí o podpoře poskytované Evropskou soudní sítí pro občanské a obchodní věci jakožto klíčovým aktérem usnadňujícím praktickou justiční spolupráci mezi členskými státy.

V oblasti rodinného práva by mým záměrem bylo dále rozvíjet justiční spolupráci, zejména přijetím projednávaného návrhu o uznávání rodičovství, a zajistit jednotné a účinné prosazování celého *acquis*.

Kromě neustálého zlepšování provádění musí být samotné právní předpisy moderní a aktuální. V případě mého potvrzení ve funkci se budu zabývat uplatňováním a eventuální potřebou přezkoumání nařízení Brusel Ia o

příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí a nařízení Řím II o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy, počínaje přijetím zpráv o uplatňování těchto dvou nařízení, které je plánováno na začátek příštího roku. Tyto nástroje jsou klíčovými prvky fungujícího vnitřního trhu, neboť zajišťují stabilní a předvídatelný rámec pro podniky a spotřebitele při přeshraničních obchodních transakcích. Jednotná a jednoduchá pravidla v této oblasti jsou obzvláště důležitá pro malé a střední podniky, které chtějí obchodovat přes hranice. Tato pravidla musí být vhodná pro daný účel a musí držet krok s měnícím se technologickým a právním prostředím. Naše práce se bude muset zaměřit zejména na problémy, které představuje například kolektivní odškodnění, strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti, transakce v online prostředí a využívání umělé inteligence.

Pokračující digitalizace soudních řízení může členskými státy, občanům i společnostem, zejména malým a středním podnikům, umožnit, aby byli produktivnější a ušetřili náklady a zároveň přispěli k posílení jednotného trhu a umožnili vytvoření skutečného evropského prostoru práva. Pokud budu potvrzen ve funkci, hodlám předložit novou strategii digitálního soudnictví, která by justičním pracovníkům poskytla nejmodernější digitální nástroje, včetně podpory umělé inteligence, s cílem zefektivnit soudnictví, a zároveň by si plně uvědomovala potřebu úplného dodržování základních práv a hodnot EU. To bude doprovázeno justičním vzděláváním s cílem zlepšit digitální dovednosti. Mám v úmyslu diskutovat s Vámi i s členskými státy a zúčastněnými stranami o tom, jak těchto cílů dosáhnout. Je pravda, že tato činnost na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU musí mít k dispozici dostatečné zdroje, aby mohla sloužit svému účelu, kterým je podpora justičního vzdělávání, zlepšení přístupu ke spravedlnosti a posílení justiční spolupráce.

7. 28. režim (pro podniky)

Nedávno zveřejněná Draghiho zpráva o „Budoucnosti evropské konkurenceschopnosti“ navrhuje vytvoření nového celounijního právního statutu pro začínající podniky, které se zabývají inovacemi, tj. vytvoření „evropské společnosti pro inovace“, která by měla jednotnou digitální identitu platnou v celé EU. Takové společnosti by měly prospěch z řady právních uspořádání, včetně harmonizovaných pravidel týkajících se práva obchodních společností a platební neschopnosti. Je nasnadě, že i ve Vašem pověřovacím dopise se objevila zmínka o „evropské společnosti pro inovace“ v souvislosti s tzv. 28. režimem pro inovativní společnosti, který vedl k vytvoření dalšího volitelného právního rámce, jehož by společnosti v celé EU mohly využívat a který by umožnil překonat stávající rozdílnost mezi všemi 27 vnitrostátními systémy.

Zúčastněné členské státy by v rámci tohoto 28. režimu mohly harmonizovat takové klíčové oblasti, jako je právo obchodních společností, insolvenční právo, pracovní právo a daňová oblast, čímž by společnosti získaly konzistentní přeshraniční právní prostředí. Tento režim by fungoval souběžně se stávajícími vnitrostátními rámci a poskytoval by volitelný a jednotný soubor pravidel, který by si společnosti mohly dobrovolně zvolit, pokud by měly za to, že je pro ně výhodnější.

Aby byl 28. režim úspěšný, budete muset i) jednat tak, aby bylo dosaženo zvýšení konkurenceschopnosti a produktivity; ii) zajistit, aby konečný legislativní akt skutečně přispěl k tomu, aby podniky mohly uplatňovat jednodušší právní postupy, aby vzbudil jejich zájem a aby se ho společnosti skutečně rozhodli využívat, aby stávajícímu legislativnímu rámci přinesl skutečnou přidanou hodnotu a aby zajistil korelaci s projednávanými návrhy, jako je návrh směrnice z prosince 2022, jehož cílem je harmonizovat některé aspekty hmotného insolvenčního práva; iii) zvážit, zda je třeba návrh směrnice z prosince 2022, který má harmonizovat některé aspekty hmotného insolvenčního práva, nahradit novým návrhem, který by se vztahoval i na „evropské společnosti pro inovace“; iv) objasnit, zda by se 28. režim měl obecně týkat všech podniků nebo pouze inovativních podniků; a dále v) zvrátit obavy členských států, které v minulosti vedly k tomu, že podobné iniciativy skončily neúspěchem. Pokud bychom Vaše jmenování komisařem potvrdili, jak byste toho všeho hodlal dosáhnout?

Jsem rád, že politiky kladou silný důraz na prohloubení jednotného trhu, usnadnění podnikání, odstranění překážek a plné využití rozsahu trhu čítajícího 450 milionů spotřebitelů. Pokud budu ve funkci potvrzen, jedním z mých prioritních cílů bude v souladu s politickými směry přispět ke konkurenceschopnosti EU a „usnadnit a urychlit podnikání v Evropě“, se zvláštním zaměřením na snížení administrativní zátěže. Jako stěžejní iniciativu připravím konkrétní návrh právního statusu společností v celé EU – tzv. 28. režim, který má pomoci inovativním společnostem růst.

Tento 28. režim by společnostem nabídl možnost provozovat svou činnost na celém jednotném trhu prostřednictvím celounijního právního statusu namísto toho, aby musely přijímat vnitrostátní právní formy v členských státech, v nichž chtějí podnikat. 28. režim by měl být chápán jako jeden z prvků širšího souboru opatření potřebných k podpoře inovací, konkurenceschopnosti a produktivity hospodářství EU. Opatření spojená s tímto 28. režimem, která jdou nad rámec právní formy společnosti, by mohla zahrnovat například přístup na trhy, financování, dovednosti, pojistné krytí, pravidla týkající se smluv, zdanění a platební neschopnost, aby bylo možné

řešit veškeré nejdůležitější aspekty provozu těchto společností. Přínosy by byly poměrně větší pro menší podniky s menšími finančními a lidskými zdroji, aby se mohly lépe orientovat v roztrášeném právním prostředí.

Jsem si dobře vědom toho, že dřívější pokusy o zavedení evropského statusu společnosti byly obtížné. Od roku 2019 se však *acquis* EU v oblasti práva společností výrazně rozvinulo, a to díky plně digitalizovaným postupům (pro zřízení společnosti, registraci poboček a předkládání povinných informací obchodním rejstříkům), uplatňování zásady „pouze jednou“ při zakládání dceřiných společností a poboček v jiných členských státech a harmonizovaným postupům pro přeshraniční mobilitu společností z EU (tj. přeshraniční fúze, rozdělení a přeměny), včetně záruk pro zaměstnance a proti zneužívání. Tento vývoj řeší některé obavy, které bránily dřívějším iniciativám, což by mohlo usnadnit dosažení dohody o novém 28. režimu.

Hodlám vycházet z již existujících řešení, jako je jednotná identita pro společnosti prostřednictvím jedinečného evropského identifikačního kódu založeného na jednotné registraci a nové harmonizované vícejazyčné digitální osvědčení společnosti EU, které lze použít ve všech přeshraničních situacích a je slučitelné s evropskou peněženkou digitální identity. Tento přístup je v souladu s výzvou obsaženou v Draghiho zprávě. Při přípravě návrhu bude nutné zajistit soudržnost s dalšími iniciativami na podporu inovativních společností oznámenými v politických směrech nebo pověřovacích dopisech mých kolegů, jako je evropský inovační akt nebo připravovaná strategie pro jednotný trh. Těším se na spolupráci s ostatními komisaři na tomto cíli.

Bez ohledu na stávající dynamiku bychom měli pečlivě zvážit, které otázky lze prostřednictvím 28. režimu účinně řešit. Jednou ze zásadních oblastí, které je třeba zvážit, bude skutečná působnost 28. režimu, konkrétně to, zda by měl být dostupný všem společnostem, nebo pouze těm inovativním, a to, že podmínky pro získání takového statusu by měly být v každém případě jednoznačné. Je mi jasné, že tuto otázku je třeba podrobněji projednat s Evropským parlamentem, podnikatelskou sférou, sociálními partnery, členskými státy a dalšími zúčastněnými stranami v rámci procesu na vysoké úrovni v souvislosti se spravedlností pro růst. To nám umožní zjistit, s jakými problémy se společnosti – zejména ty inovativní – na jednotném trhu potýkají a jak je nejlépe řešit.

Pokud jde o platební neschopnost, roztráštěnost insolvenčního práva v jednotlivých členských státech opravdu představuje jednu z hlavních překážek skutečné unie kapitálových trhů. Brání přeshraničním investicím a přístupu ke kapitálu za nejpříznivějších podmínek pro společnosti. Cílem návrhu Komise z roku 2022 jakožto klíčového prvku akčního plánu unie kapitálových trhů je řešit současnou situaci cílenou harmonizací. Jsem přesvědčen, že tento návrh zlepší situaci všech velkých i malých podniků, jelikož harmonizace je nezbytná ve všech oblastech. Bude rovněž přínosem zejména pro začínající podniky díky navrhovanému zjednodušenému insolvenčnímu řízení pro malé podniky. Evropská rada na svém zasedání v dubnu 2024 označila tento návrh za prioritní cíl a vyzvala k jeho urychlenému přijetí. Já s tímto hodnocením souhlasím a budu usilovat o rychlý pokrok v jednáních. Doufám, že Parlament rovněž brzy přijme stanovisko na podporu tohoto návrhu.

8. Digitální politika

Deváté volební období se vyznačovalo přijetím řady aktů v digitální oblasti: mimo jiné aktu o umělé inteligenci, aktu o digitálních službách, aktu o digitálních trzích či aktu o datech. K těmto spisům přispěl svými důležitými stanovisky Výbor pro právní záležitosti v rámci své působnosti v oblasti občanského a procesního práva a práva duševního vlastnictví. Ten odpovídal také za nařízení e-Codex (nařízení (EU) 2022/850), za balíček týkající se digitalizace soudnictví (směrnice (EU) 2023/2843 a nařízení (EU) 2023/2844) a za revizi směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky (2022/0302(COD)), tak aby byla přizpůsobena oběhové i digitální ekonomice. Kromě pravidelných kontrol účelnosti platných právních nástrojů je třeba vykonat ještě spoustu další práce, například v souvislosti s digitálním dědictvím, inteligentními smlouvami a decentralizovanými autonomními organizacemi či virtuálními světy a s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. října 2020 obsahující doporučení Komisi o režimu občanskoprávní odpovědnosti za umělou inteligenci (2020/2014(INL)) pak zejména v souvislosti s návrhem směrnice o odpovědnosti za umělou inteligenci, který předložila Komise.

Jaká opatření hodláte zavést k provedení výše uvedených právních předpisů, odstranění zbývajících mezer v právních předpisech a zajištění digitální spravedlnosti a dodržování práv občanů, včetně toho, aby podniky a vnitrostátní správní orgány nebyly zatíženy administrativní zátěží a byrokracií?

Je pravda, že v posledních letech byly přijaty průlomové nové právní předpisy v digitální oblasti. Díky nim je EU průkopníkem, přináší jistotu a umožňují inovace, které zachovávají unijní přístup zaměřený na člověka a založený na hodnotách. Nyní nastal čas, aby z toho vyplynul skutečný přínos pro lidi a podniky. Provádění nedávno přijatého souboru digitálních pravidel EU bude pro novou Komisi prioritou, aby zajistila, že tato pravidla budou představovat významná a konkrétní zlepšení.

Na podporu provádění aktu o datech budu podporovat práci na doporučení ohledně vzorových smluvních ustanovení pro sdílení dat a cloud computing, které má být předloženo příští rok. Tato dobrovolná vzorová ustanovení pomohou společností, zejména malým a středním podnikům, uplatňovat akt o datech. Je nezbytné sledovat, jak tato ustanovení přispívají k evropské datové unii a zda jsou zapotřebí další opatření v oblasti sdílení údajů.

Abych přispěl k plnému uplatňování aktu o umělé inteligenci v oblasti spravedlnosti, je třeba přijmout několik opatření, a pokud bude můj mandát potvrzen, hodlám být v těchto oblastech aktivní. Jsou zapotřebí cílené pokyny, aby členské státy zařadily jednotlivé nástroje do kategorií rizik uvedených v aktu o umělé inteligenci a zajistily soulad s jeho požadavky. Výměna osvědčených postupů, rozvoj souboru nástrojů a cílené financování ze strany EU by podpořily účinné využívání nástrojů umělé inteligence justičními orgány v členských státech.

V právním rámci však byly zjištěny určité nedostatky, zejména pokud jde o odpovědnost za škody způsobené umělou inteligencí. S ohledem na uzavření jednání o směrnici o odpovědnosti za vadné výrobky jsem proto odhodlán důkladně prozkoumat důvody stávajících rozdílných postojů mezi spolunormotvůrci při jednáních o návrhu směrnice o odpovědnosti za umělou inteligenci. Důležitými vstupy v tomto ohledu jsou usnesení Parlamentu a nedávná studie.

S cílem podpořit inovativní digitální obchodní modely, které využívají uzavírání smluv s pomocí umělé inteligence a inteligentní smlouvy, bude zapotřebí analýza toho, jak nejlépe zohlednit vzorový zákon OSN o automatizovaném uzavírání smluv z roku 2024 a zda přitom jednat na úrovni EU, nebo na vnitrostátní úrovni.

V oblasti ochrany spotřebitele přinesly nedávné právní předpisy v digitální oblasti významná zlepšení. Řada nedostatků však přetrvává, jak zdůraznila nedávná kontrola účelnosti v oblasti digitální spravedlnosti. Budu-li ve funkci potvrzen, hodlám na tyto nedostatky reagovat návrhem aktu o digitální spravedlnosti, který by řešil přetrvávající obavy týkající se temných vzorců, influencerů na sociálních sítích, návykového designu rozhraní mezi podniky a spotřebiteli a online smluv.

Na základě probíhající práce Komise na provádění iniciativy Web 4.0 a Virtual Worlds a Vašich návrhů na řešení regulačních otázek v mezinárodním soukromém a občanském právu pro iniciativu Virtual Worlds se těším na diskusi s Vámi na téma jak zajistit, aby se virtuální světy mohly vyvíjet způsobem, který odráží hodnoty, zásady a základní práva EU. Budu sledovat problematiku digitálního dědictví, které se většinou řídí vnitrostátním právem, a posoudím případnou potřebu přijetí pravidel EU, a to i v souvislosti s nařízením o dědictví.

Otázky Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

9. Základní práva, občanská společnost a ochrana údajů

Jak budete jakožto komisař odpovědný za sledování uplatňování Listiny základních práv spolupracovat s členskými státy, abyste zajistil prosazování a dodržování základních práv, mimo jiné prováděním příslušné judikatury Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva? Plánujete další opatření k vytvoření vazby mezi možnými případy porušení Listiny a zásad demokracie a rozpočtu EU? Budete Evropskému parlamentu každoročně podávat zprávy o uplatňování Listiny? Jaká plánujete přijmout opatření k posílení ochrany občanského prostoru, mimo jiné prostřednictvím složky Hodnoty Unie v rámci programu Občané, rovnost, práva a hodnoty a nové platformy občanské společnosti, jak se uvádí ve Vašem pověřovacím dopise? Jak hodláte zajistit účinnost a transparentnost financování občanské společnosti ze strany EU? Jaká je Vaše strategie pro dokončení přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech s ohledem na nedávný rozsudek Soudního dvora ve věci EULEX Kosovo?

Jak zajistíte, aby Agentura EU pro základní práva (FRA) měla k dispozici zdroje, které potřebuje k plnění všech úkolů v souladu se svým mandátem? Zavázete se, že budete agenturu FRA systematicky konzultovat při tvorbě právních předpisů a posuzování dopadů v oblastech, které se týkají základních práv nebo na ně mají dopad?

Ochrana údajů je jedním ze základních práv v právním řádu EU a nařízení GDPR je nejučinnějším nástrojem EU k jeho ochraně. Jak se stavíte k prosazování tohoto nařízení, zejména v přeshraničních případech? Co si myslíte o vztahu mezi prosazováním nařízení GDPR a prosazováním dalších právních předpisů EU v digitální oblasti, jako je akt o digitálních službách, akt o digitálních trzích a akt o umělé inteligenci? Co se týče umělé inteligence, jaký by podle vás měl být vztah mezi ochranou základních práv a podporou inovací? Myslíte si, že právní předpisy EU v oblasti ochrany údajů v dnešní době účinně plní svůj cíl, nebo je podle vás třeba tyto předpisy upravit? Parlament již dříve vyjádřil obavy ohledně několika rozhodnutí Evropské komise o odpovídající ochraně a řady příslušných rozsudků Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“). Jaké jsou Vaše plány ve věci mezinárodních toků osobních údajů? Jak hodláte tyto obavy řešit s ohledem na to, jaký význam mají globální toky údajů pro společnosti

z EU? Jakou roli má podle vás Komise hrát při podpoře mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany osobních údajů?

Budu-li potvrzen jako komisař pro demokracii, spravedlnost a právní stát, považuji za svůj úkol zajistit, aby každý občan EU bez ohledu na to, kde v EU žije, každý den požíval stejných základních práv vycházejících z hodnot, jež musí být ústředním prvkem naší práce: rovnost, nediskriminace, začleňování, lidská důstojnost, svoboda a demokracie, které jsou zakotveny v Listině základních práv EU.

S cílem posílit uplatňování Listiny základních práv v EU stanovila Komise v roce 2020 strategii, která navazuje na výzvy Evropského parlamentu a členských států k důslednějšímu monitorování Listiny. To je společná výzva jak pro členské státy, tak pro EU, v níž se budu plně angažovat, pokud budu potvrzen. Chtěl bych co nejlépe využít prostředků, které již máme k dispozici: kontaktní místa členských států pro záležitosti Listiny hrají důležitou úlohu při usnadňování toku informací (bylo určeno 26 kontaktních míst) a Komise rovněž podporuje členské státy při provádění a uplatňování právních předpisů EU prostřednictvím skupin odborníků. Budu i nadále podporovat odbornou přípravu a zdroje týkající se Listiny a investovat do nich, a to i ve spolupráci s Agenturou pro základní práva, z čehož budou mít prospěch odborníci a úředníci v jednotlivých státech.

Zásadním výchozím bodem je vědět, jaká je naše situace. Od roku 2021 poskytují výroční zprávy o uplatňování Listiny přehled o různých tematických oblastech strategického významu pro základní práva a zdůrazňují platné právo a politiku EU a úspěchy i problémy na úrovni EU a v členských státech. Jsem připraven i nadále předkládat tyto výroční zprávy Parlamentu a vyměňovat si s Vámi informace o dosažených úspěších a problémech zjištěných v příslušné oblasti politiky, jakož i o usnesení, které každoročně přijímáte o situaci v oblasti základních práv v EU. To by bylo důležitým tématem pro mé výroční zprávy o provádění.

Domnívám se, že je rovněž třeba pohlížet na monitorování Listiny v širším kontextu. Uplatňování Listiny je nedílnou součástí obecného monitorování, které provádí Komise, pokud jde o provádění práva EU členskými státy a dodržování rozsudků Soudního dvora. Většina základních práv Listiny odpovídá právům zakotveným v Evropské úmluvě o lidských právech Rady Evropy. Z tohoto důvodu se zprávy o právním státu od roku 2023 zabývají mírou provádění hlavních rozsudků Evropského soudu pro lidská práva. Přestože monitorovat provádění rozsudků Evropského soudu pro lidská práva nepřísluší Komisi, ale orgánům Rady Evropy, je míra provádění těchto rozsudků ukazatelem fungování právního státu, zejména pokud zůstávají nevyřešena strukturální nebo systémová rizika.

Navíc pokud jde o rozpočet EU a dodržování základních práv, horizontální základní podmínka účinného uplatňování a provádění Listiny zajišťuje, že finanční prostředky EU budou vynakládány v plném souladu s Listinou. Politické směry poukazují na potřebu účinného rozpočtu pro příští VFR a zabývají se tím, jak by bylo možné posílit různé typy pobídek. Politické směry potvrzují, že dodržování zásad právního státu je pro fondy EU nutností. Důležitým hlediskem bude zajištění soudržnosti mezi našimi rozpočtovými nástroji a souvisejícími opatřeními a já budu spolupracovat se svými kolegy komisaři a komisařkami na prozkoumání toho, jak nejlépe maximalizovat jejich dopad.

Organizace občanské společnosti a obránci lidských práv hrají klíčovou úlohu při ochraně a prosazování hodnot EU v oblasti základních práv, právního státu a demokracie. Budu-li ve funkci potvrzen, zintenzivním práci Komise, abychom zajistili prosperující občanský prostor v Evropě, mimo jiné prostřednictvím cíleného financování na podporu a ochranu subjektů občanské společnosti. Organizace občanské společnosti a obránci lidských práv mají zásadní význam pro dobré fungování našich demokracií a pro prosazování a ochranu společných hodnot EU zakotvených ve Smlouvách EU a v Listině základních práv, a pomáhají tak zajistit ochranu právního státu v praxi. Existují však důkazy, že prostor pro občanskou společnost se v celé EU zmenšuje. Zintenzivním naši spolupráci s organizacemi občanské společnosti a obránci lidských práv, mimo jiné prostřednictvím platformy občanské společnosti, abych podpořil systematictější občanský dialog o záležitostech týkajících se hodnot EU. Tím se poskytne jednotný rámec pro účast v celé řadě politik EU. Budu se rovněž zabývat tím, jak bychom mohli do činnosti Komise strategičtěji, smysluplně a efektivně zapojit občanskou společnost, a to i v rámci činnosti týkající se štítu pro demokracii.

Kromě toho posoudím způsoby, jak zajistit, aby podpora, kterou poskytujeme v oblasti prosazování práv a hodnot, dále posilovala postavení občanské společnosti, aby byla stabilnější a dlouhodobá. Mohli bychom se například zabývat stávajícími a někdy se překrývajícími systémy monitorování prostředí, v němž tito aktéři působí na vnitrostátní úrovni, a intenzivněji spolupracovat s členskými státy na lepší ochraně prostředí, v němž organizace občanské společnosti a obránci lidských práv působí na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU.

Program Občané, rovnost, práva a hodnoty (CERV) poskytuje podporu organizacím občanské společnosti a obráncům lidských práv, zejména prostřednictvím složky Hodnoty Unie. Vyžaduje také důkladný systém řízení a monitorování rizik v každé fázi procesu (výběr, provádění a hodnocení), jakož i během životního cyklu každého projektu, a jeho dopad se částečně projevil díky otevřenosti a transparentnosti, na jejichž základě projekt funguje. Je rovněž nutné zajistit, aby se finanční prostředky z těchto programů nedostaly do nesprávných rukou.

Pokud jde o přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech, představuje rozsudek týkající se mise Eulex Kosovo ze dne 10. září 2024 významný krok vpřed, který EU přibližuje k tomu, aby se stala smluvní stranou úmluvy. Tento rozsudek dále vyjasnil aspekty společné zahraniční a bezpečnostní politiky a nyní musíme projednat jeho důsledky s členskými státy. Ještě je třeba učinit mnoho kroků, včetně stanoviska Evropského soudního dvora k plné slučitelnosti revidované dohody se Smlouvami, schválení Radou, souhlasu Evropského parlamentu a schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními požadavky. Domnívám se však, že jsme blíže než kdy předtím k dosažení tohoto milníku v oblasti ochrany lidských práv v Evropě, a vynasážím se znovu napříč úsilí k dosažení tohoto cíle.

Podle mého názoru se ukázalo, že Agentura pro základní práva (FRA) je klíčovým aktérem při obecných snahách na podporu základních práv. Při posuzování dopadů a přípravě iniciativ bychom měli i nadále využívat cenné odborné znalosti této agentury, abychom zajistili, že návrhy Komise budou splňovat nejvyšší standardy v oblasti základních práv. Rovněž velmi vítám skutečnost, že všechny orgány mohou požádat agenturu FRA o radu v průběhu legislativního postupu.

Pokud jde o ochranu údajů, účinné prosazování pravidel EU má zásadní význam pro zaručení základního práva na ochranu osobních údajů v EU. Jsem plně odhodlán přijmout donucovací opatření v rozsáhlých přeshraničních případech, kdy jsou v sázce osobní údaje milionů Evropanů. Proto se těším na spolupráci se spolunormotvůrci, jejímž cílem je dosáhnout rychlého přijetí návrhu Komise týkajícího se procesních pravidel obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). To by podpořilo důsledné a účinné prosazování nařízení GDPR ze strany úřadů pro ochranu údajů ve velkých a složitých případech, a díky tomu by bylo snadnější dosáhnout konsensu o klíčových otázkách již v rané fázi případu. Pro úřady pro ochranu údajů by tak bylo snazší rychle ukončit porušování předpisů, povolát osoby porušující pravidla k odpovědnosti a zajistit jednotlivcům nápravu.

Jak je uvedeno v mém pověřovacím dopise, zajistím, aby nařízení GDPR zůstalo v souladu s digitální transformací a reagovalo na měnící se potřeby, včetně bezpečnosti a konkurenceschopnosti.

EU přijala řadu iniciativ zaměřených na utváření digitální budoucnosti Evropy. Každá z těchto nových iniciativ sleduje konkrétní cíl, například zajištění bezpečného prostředí online nebo toho, aby digitální trhy byly spravedlivější a konkurenceschopnější. Žádná z těchto iniciativ nemá za cíl regulovat zpracování osobních údajů jako hlavní cíl a je zřejmé, že nařízení GDPR zůstává základním kamenem digitálního regulačního rámce EU pro zpracování osobních údajů. Tyto nové iniciativy zároveň v některých případech doplňují nařízení GDPR nebo objasňují, jak by mělo být uplatňováno v konkrétní oblasti, a proto je zásadní zajistit konzistentnost a soudržnost, a to i při provádění a prosazování těchto pravidel. Domnívám se proto, že je třeba posílit spolupráci mezi donucovacími orgány. V tomto ohledu probíhá několik iniciativ. Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB) aktivně přispívá k práci na nařízení o digitálních trzích. I když je tento vývoj pozitivní, chtěl bych se dále zamyslet nad tím, jak podpořit strukturovanější a účinnější spolupráci, zejména za účelem řešení situací, které se týkají několika regulačních orgánů. Jsem odhodlán podporovat veškeré úsilí o zajištění soudržného a doplňkového uplatňování a prosazování celého souboru digitálních pravidel při současném zachování pravomocí příslušných donucovacích orgánů.

Úspěch nařízení GDPR jakožto zdroje inspirace pro mnoho moderních právních předpisů na ochranu soukromí na celém světě nabízí nové příležitosti k vývoji nástrojů pro bezpečné předávání údajů, včetně nových rozhodnutí o odpovídající ochraně, a to v plném souladu s požadavky stanovenými Soudním dvorem a dále rozvinutými ze strany EDPB. Mezinárodní toky údajů jsou zásadním prvkem digitální transformace naší společnosti a stále globálnější digitální ekonomiky. Respektování soukromí je podmínkou stabilních, bezpečných a konkurenceschopných toků obchodních údajů, jakož i faktorem umožňujícím mezinárodní spolupráci v oblastech, jako je mimo jiné prosazování práva a justiční spolupráce, spolupráce v oblasti regulace a výzkum. Proto mám v úmyslu zintenzivnit již probíhající rozhovory s různými třetími zeměmi, například s Brazílií a Keňou, a prozkoumat možnost zahájení jednání s dalšími mezinárodními partnery, kteří nedávno přijali právní předpisy o ochraně údajů zajišťující vysokou úroveň ochrany. Budu rovněž pracovat na usnadnění důvěryhodného předávání s mezinárodními organizacemi přijímáním rozhodnutí o odpovídající ochraně a/nebo rozvojem dalších mechanismů předávání stanovených v nařízení GDPR.

Budu i nadále zajišťovat, aby rozhodnutí o odpovídající ochraně byla přijímána až po důkladném posouzení toho, zda jsou splněny všechny příslušné právní požadavky, přičemž zvláštní pozornost budu věnovat účinnému výkonu práv ze strany subjektů údajů před nezávislými dozorovými orgány a soudy, a to i v oblasti přístupu vlády k údajům. Jednou z mých priorit bude podpora mezinárodní konvergence ohledně vysokých standardů ochrany. Při podpoře výměny informací, zkušeností a osvědčených postupů mezi EU a zahraničními partnery by mohly hrát důležitou úlohu stávající nástroje a fóra, jako je například „Akademie pro ochranu údajů“ nebo nedávno spuštěná „sít' pro odpovídající ochranu“ (Adequacy Network), jejichž autorem je Komise.

10. Právní stát a svoboda médií

Jak hodláte jako komisař pro právní stát posílit dopad výroční zprávy o právním státu? Jak chcete řešit vliv dodržování zásad právního státu na fungování jednotného trhu? Jak budete reagovat na výzvu Parlamentu k rozšíření oblasti působnosti výroční zprávy o právním státu na všechny hodnoty uvedené v článku 2 SEU? Jak se postavíte k jeho výzvě ohledně vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva, který by se řídil interinstitucionální dohodou? Parlament také vyzval k pokračování slyšení s Maďarskem podle článku 7 SEU. Jaká konkrétní opatření byste v této souvislosti přijal? Zvažujete navrhnout reformu tohoto postupu? Jste odhodlán v případě neprovedení rozsudků SDEU naplno využít donucovací nástroje, zejména zrychlená řízení o nesplnění povinnosti, žádosti o předběžná opatření u SDEU a systematická následná opatření? Jak hodláte posílit uplatňování nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu a soudržnost s dalšími příslušnými legislativními akty? Jak byste se stavěl k tomu, kdyby plnění cílů souvisejících s právním státem v různých plánech členských států pro oživení a odolnost bylo podmínkou pro vyplacení finančních prostředků? Jak zajistíte, aby byly finance uvolněny pouze tehdy, bude-li tato podmínka splněna? Jak byste koordinoval svou činnost s ostatními komisaři (např. s komisařem pro rozpočet), pokud jde o odpovědnost za plnění této podmínky, a jak hodláte posílit rozměr právního státu v příštím VFR?

Jak chcete dále posílit ochranu nezávislých sdělovacích prostředků, novinářů a aktivistů v oblasti lidských práv? Jaká opatření plánujete, abyste zajistil provádění evropského aktu o svobodě médií, včetně opatření týkajících se ochrany novinářských zdrojů a důvěrné komunikace před dotíravým sledováním? Předložíte legislativní návrh, který zajistí, aby veřejné a soukromé subjekty při používání nástrojů dohledu, které narušují soukromí, respektovaly demokratické normy, zásady právního státu a Listinu, jak EP uvádí ve svých doporučeních? Jaké klíčové návrhy bude obsahovat Evropský štít pro demokracii, a to i pokud jde o zajištění integrity demokratických procesů a voleb v EU? Zvážíte navržení právního předpisu, který rozšíří oblast působnosti směrnice o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti tak, aby zahrnovala všechny případy těchto soudních řízení (včetně případů trestního práva)?

Právní stát, základní práva a demokracie jsou základem naší Unie a v dnešním světě musíme tyto hodnoty prosazovat, podporovat a bránit. Jak je uvedeno v politických směrech, naše budoucnost bude záviset na silné demokracii a obraně hodnot, které nám umožňují uplatňovat naše práva a svobody. Budu-li potvrzen jako komisař, budu v úzké spolupráci s výkonnou místopředsedkyní pro technologickou suverenitu, bezpečnost a demokracii, dalšími odpovědnými komisaři a ostatními orgány EU nadále prohlubovat tuto zásadní práci na ochraně naší demokracie a prosazování našich hodnot.

Zprávu o právním státu považuji za jednu z nejdůležitějších částí našeho souboru nástrojů v oblasti právního státu. Díky systematickému a objektivnímu sledování situace v oblasti právního státu ve všech členských státech přispívá tato zpráva k posílení připravenosti členských států a EU jako celku řešit otázky právního státu. Její dopad byl jednoznačně pozitivní a ukázalo se, že zpráva a její doporučení jsou stále účinnější při prosazování konkrétních reforem v členských státech ve všech oblastech její působnosti. To platí i pro země procesu rozšíření, které jsou již začleněny do procesu podávání zpráv o právním státu a které budou zahrnuty v budoucnu, jelikož tím se zajistí, že reformy prováděné v období před přistoupením budou pokračovat i dlouho poté. Tuto práci lze ještě více posílit a konsolidovat, mimo jiné prostřednictvím užší vazby na výdaje EU a obohacením cyklu podávání zpráv.

Pokud budu ve funkci potvrzen, budu úzce spolupracovat s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu, aby se posílila vazba mezi finanční podporou a doporučeními pro členské státy uvedenými ve zprávě o právním státu a dále se podpořily reformy právního státu tím, že zajistíme, aby finanční prostředky EU mohly být vyčleněny na vnitrostátní opatření, například na boj proti korupci a ochranu finančních zájmů EU.

Rovněž plně podporuji cíl stanovený v politických směrech, kterým je posílení rozměru jednotného trhu ve zprávě o právním státu. Právní stát není teoretický – má zásadní dopad na životy občanů v demokracii. Má také obrovský dopad na naši prosperitu. Účinné systémy soudnictví, boj proti korupci a řádná tvorba právních předpisů v rámci

systemu brzd a protivah mají nejen zásadní význam pro ochranu základních práv a demokracie, ale mají také přímý hospodářský význam s dopadem na investice, konkurenceschopnost a zaměstnanost. Proto má smysl klást větší důraz na otázky právního státu, které ovlivňují společnosti působící na jednotném trhu.

Zpráva je a bude účinná, protože je opodstatněná a cílená. Již zahrnuje značné oblasti, které jsou nyní díky posílení aspektu jednotného trhu ještě rozsáhlejší, takže jakékoli další rozšíření o základní práva nebo jiné hodnoty podle článku 2 Smlouvy o EU by muselo být pečlivě prozkoumáno. Budu-li potvrzen ve funkci, budu spolupracovat s Evropským parlamentem na způsobu, jak bychom se mohli angažovat v oblasti základních práv, zejména pokud jde o práci, kterou podnikneme za účelem intenzivnějšího uplatňování Listiny (viz odpověď výše).

Úzká spolupráce s Evropským parlamentem a jeho výborem LIBE v oblasti ochrany a podpory právního státu, základních práv a demokracie má zásadní význam pro další práci na úrovni EU. Pokud budu potvrzen, budu připraven prozkoumat způsoby, jak posílit naši spolupráci a budovat další vazby mezi různými oblastmi činnosti. Mohli bychom si například pravidelně vyměňovat informace o různých zprávách a iniciativách týkajících se hodnot EU. Další myšlenkou, která byla navržena, je kontaktní skupina, v níž by byl pravidelně projednáván vývoj právního státu, a to i s Radou.

Pokud budu ve funkci komisaře potvrzen, zajistím, aby všechny nástroje, které máme k dispozici k posílení a ochraně hodnot EU, byly plně uplatňovány v plné součinnosti a soudržnosti.

Jsem plně odhodlán účinně provádět a prosazovat právo EU, a to i prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti, bude-li to nutné. Přednost práva EU a dodržování rozsudků Soudního dvora EU jsou základními zásadami právního řádu EU, které musíme plně dodržovat.

Rovněž podporuji účinnější uplatňování článku 7 Smlouvy o EU, a pokud budu ve funkci potvrzen, i nadále bych Radu pravidelně informoval o situaci v Maďarsku v rámci probíhajícího postupu podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU, dokud nebudou vyřešeny obavy, z nichž vychází odůvodněný návrh Parlamentu. Rada musí zajistit spravedlivé nakládání s odůvodněným návrhem předloženým Parlamentem.

Jak předsedkyně objasnila v politických směrech, dodržování zásad právního státu je pro fondy EU nutností. K tomu jsme již vytvořili důležité nástroje. Díky nařízení o podmíněnosti máme k dispozici účinný nástroj na ochranu rozpočtu EU před porušováním zásad právního státu v členských státech, pokud Komise zjistí, že porušení zásad právního státu dostatečně přímo ovlivňuje nebo vážně ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo finanční zájmy Unie. Nástroj pro oživení a odolnost spolu s horizontální základní podmínkou v rámci politiky soudržnosti rovněž poskytl důležitou pobídku pro reformy zaměřené na řešení problémů v oblasti právního státu v řadě členských států, a to na základě práce v rámci evropského semestru a také výroční zprávy o právním státu. Plány některých členských států pro oživení a odolnost obsahují „super milníky“, přičemž některé souvisejí s reformami právního státu, jež musí být splněny před tím, než mohou být poskytnuty finanční prostředky, aby byla zajištěna účinná ochrana finančních zájmů Unie.

Pokud budu potvrzen, budu v budoucnu úzce spolupracovat s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu, abych pomohl zajistit, že příští víceletý finanční rámec bude i nadále zajišťovat silné záruky právního státu. Tyto záruky budou vycházet z nepřetržitého uplatňování obecného režimu podmíněnosti a mohou rovněž čerpat inspiraci z nástroje NextGenerationEU a Nástroje pro oživení a odolnost, který ukázal, jak mohou finanční prostředky EU podpořit reformy právního státu v členských státech, jakož i z horizontálních základních podmínek. Naše práce by usilovala o vytvoření užší vazby mezi doporučeními uvedenými ve zprávě o právním státu a finanční podporou v rámci rozpočtu EU a zároveň by nadále zajišťovala silnou součinnost a soulad s prací vykonanou s členskými státy v rámci evropského semestru.

Ochrana a rozvoj naší demokracie budou hlavními prioritami mého mandátu, budu-li potvrzen ve funkci komisaře, jak již bylo vysvětleno v předchozích odpovědích. Vedl bych práci na novém Evropském štítu pro demokracii, který by řešil závažná rizika pro demokracii v EU. Na základě Akčního plánu pro evropskou demokracii a balíčku opatření na obranu demokracie a ve spolupráci se svými kolegy komisaři a komisařkami pod vedením výkonné místopředsedkyně pro technologickou suverenitu, bezpečnost a demokracii bych posílil činnost zaměřenou na boj proti zahraničním manipulacím s informacemi a vměšování a dezinformacím, na zajištění spravedlnosti a integrity voleb a posílení demokratického systému brzd a protivah, na podporu dalšího budování naší společenské odolnosti a připravenosti a na to, aby se občané stali ústředním prvkem naší demokracie. Můžeme zlepšit informovanost o situaci a posílit naši kolektivní schopnost odhalovat a analyzovat hrozby a aktivně proti nim bojovat. To bude zahrnovat lepší koordinaci a zintenzivnění úsilí v oblasti prevence a nutnost vybavit občany klíčovými dovednostmi pro orientaci v informačním prostoru, jako je mediální a digitální gramotnost. Měli bychom rovněž

usilovat o další posílení spolupráce prostřednictvím orgánů, jako je Evropská síť pro volební spolupráci, a podporovat rozvoj operačních nástrojů a nástrojů pro budování kapacit s cílem zachovat spravedlnost a chránit integritu voleb, například prostřednictvím databáze EU obsahující osvědčené postupy související s volbami, a vypracovat opatření na podporu bezpečnosti politických kandidátů a volených zástupců.

Novináři, nezávislé sdělovací prostředky a obránci lidských práv hrají v našich demokraciích zásadní úlohu, přispívají k ochraně základních práv a jednají jako strážci proti porušování zásad právního státu. Jejich bezpečnost a ochrana budou hlavním cílem mé práce, pokud budu ve funkci komisaře potvrzen. Za tímto účelem bych věnoval značnou pozornost tomu, jak členské státy využívají doporučení o bezpečnosti novinářů z roku 2021 a doporučení o ochraně novinářů a obránců lidských práv před strategickými žalobami proti účasti veřejnosti z roku 2022, a podle potřeby bych podnikl další kroky. Pracoval bych pod vedením výkonné místopředsdkyně pro technologickou suverenitu, bezpečnost a demokracii s cílem usnadnit rychlé a správné provádění evropského aktu o svobodě médií. Zajištění toho, aby byl Evropský sbor pro mediální služby plně funkční, by bylo prioritou v rané fázi se zvláštním důrazem na pravidla týkající se provozovatelů veřejnoprávního vysílání, ochrany novinářů a redakční nezávislosti médií, včetně pokynů pro zavedení ochranných opatření proti svévolnému odstraňování online obsahu zveřejňovaného renomovanými mediálními společnostmi.

Pokud jde o další možné právní předpisy proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti, mým prvním cílem by bylo zajistit rychlé a důsledné provádění stávajících nástrojů, které kombinují silné legislativní záruky na ochranu novinářů a obránců lidských práv před tímto typem žalob v přeshraničních občanskoprávních řízeních s prvky „měkkého“ práva podle souvisejícího doporučení Komise, které se vztahují na všechny druhy řízení. Probíhá a bude pokračovat pečlivé monitorování provádění těchto nástrojů. To by mělo být podkladem pro úvahy o tom, jaké další kroky by mohly být podniknuty na úrovni EU na ochranu novinářů a obránců práv, a to v úzké spolupráci se sítí kontaktních míst EU pro strategické žaloby proti účasti veřejnosti, která zřídily členské státy.

Evropský akt o svobodě médií je důležitým krokem při řešení používání nástrojů dohledu, které narušují soukromí. Zahrnuje obecný zákaz intruzivního sledovacího softwaru v zařízeních používaných poskytovateli mediálních služeb, včetně novinářů, s úzce vymezenými výjimkami a za přísných hmotněprávních a procesních podmínek. Pokud budu ve funkci potvrzen, zajistím, aby bylo uplatňování tohoto ustanovení pečlivě sledováno. Jak již Komise informovala Evropský parlament ve svých odpovědích na příslušná usnesení, bude s členskými státy konzultován nelegislativní návrh týkající se používání intruzivního sledovacího softwaru vnitrostátními orgány v EU, přičemž se tato otázka bude řešit zejména z hlediska ochrany údajů.

11. Trestní soudnictví

Jaké budou vaše hlavní priority v oblasti trestního soudnictví? Jak zajistíte, aby byly plně provedeny legislativní nástroje přijaté v předchozím volebním období, včetně balíčku týkajícího se elektronických důkazů? Jak přispějete k zajištění soudržnosti nástrojů trestního práva hmotného? Jak zajistíte, aby trestní soudnictví drželo krok s vývojem digitálních technologií, včetně umělé inteligence, a to jak pokud jde o využívání nových technologií pro účinnější systém trestního soudnictví, tak i v případech, kdy je třeba kriminalizovat velmi závažná porušení (např. pravidel pro ochranu údajů), k nimž došlo použitím technologií?

Jakým způsobem by šlo za podpory Eurojustu dále zlepšit justiční spolupráci mezi členskými státy a učinit systém trestního soudnictví účinnější v boji proti trestné činnosti? Jedním z Vašich úkolů bude rozšířit mandát evropského zatýkáčského rozkazu. Navrhl byste za tímto účelem nový legislativní nástroj, nebo byste se zaměřil na lepší uplatňování stávajícího právního rámce?

Jaké konkrétní kroky plánujete podniknout, abyste posílil protikorupční přístup EU a koordinaci a součinnost mezi různými protikorupčními orgány EU a členskými státy? Navrhnete v této oblasti konkrétní právní předpisy? Jak hodláte podpořit Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO), který se potýká s řadou praktických problémů, a to zejména s nedostatkem personálu a finančních prostředků, což snižuje jeho efektivitu? Zavážete se navrhnout revizi nařízení o úřadu EPPO, včetně rozšíření jeho pravomocí, a pokud ano, jaké trestné činy do jeho pravomocí budou spadat?

Pokud budu ve funkci potvrzen, jednou z mých hlavních priorit bude zajištění používání trestního práva na úrovni EU k účinné ochraně našich občanů, jakož i ochrana hodnot a finančních zájmů EU. Rád bych shromáždil názory Evropského parlamentu, členských států, vnitrostátních orgánů a občanské společnosti o tom, jak dále využívat trestní právo EU k účinnému boji proti trestné činnosti. V této souvislosti budu připraven přispět a podpořit komisaře pro vnitřní věci a migraci při přípravě Evropské strategie vnitřní bezpečnosti. Mezi priority bude patřit usnadnění dohody mezi spolunormotvůrci o důležitých projednávaných návrzích, jako je směrnice o právech obětí a směrnice o boji proti korupci, při současném zachování vysoké úrovně ambicí.

Budu-li ve funkci potvrzen, zaměřím se rovněž na účinné a důsledné provádění stávajících nástrojů, mimo jiné prostřednictvím lepších pokynů a dialogu v případech, kdy to bude užitečné, a na případné porušování právních předpisů. To by bylo součástí mé výroční zprávy o pokroku při provádění a souvisejících problémech. Rád bych vypracoval další praktické nástroje na pomoc členským státům při provádění, jako je decentralizovaná platforma IT, na níž se již pracuje a která má umožnit bezpečnou a spolehlivou komunikaci mezi justičními orgány a/nebo poskytovateli služeb. Pokud jde o řešení velmi závažných porušení pravidel ochrany údajů pomocí technologií, jak nařízení GDPR, tak směrnice o prosazování práva vyžadují, aby členské státy stanovily účinné, přiměřené a odrazující sankce za porušení příslušných pravidel. Zajistil bych, aby členské státy tuto povinnost splnily.

Zlepšení justiční spolupráce, a to i s podporou Eurojustu, a zefektivnění systémů trestního soudnictví v boji proti trestné činnosti by byly moje dvě další priority. Mezi vnitrostátními orgány a Eurojustem by měly být vytvořeny bezpečné komunikační kanály a já se budu důkladně zabývat výsledky probíhajícího hodnocení, abych zjistil, zda by eventuelní změny nařízení o Eurojustu pomohly lépe využít jeho potenciál. Mohli bychom se rovněž zabývat rozšířením mandátu Eurojustu k uchovávaní důkazů týkajících se mezinárodních trestných činů i na další oblasti trestné činnosti, například na organizovanou trestnou činnost. Uvažuji rovněž o případné formalizaci využívání stálých společných vyšetřovacích týmů, které byly testovány pro Mezinárodní středisko pro stíhání zločinu agrese vůči Ukrajině. Kromě toho společně s komisařem pro vnitřní věci a migraci prozkoumám, jak nejlépe zajistit, aby Eurojust a Europol maximálně využily potenciálu úzké spolupráce. Evropský zatýkací rozkaz (EZR) je jedním z nejúspěšnějších nástrojů trestního soudnictví EU, ale za měnících se okolností je důležité jej aktualizovat.

Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr dosud vydal více než 85 rozsudků týkajících se EZR, stalo se pro odborníky z praxe složité zůstat v obraze. Problematická je rovněž interakce mezi EZR a jinými rámcovými rozhodnutími, jako je uznávání rozsudků ukládajících trest odnětí svobody a výkon těchto trestů v jiných členských státech. Zamyslím se nad způsoby, jak účinnost EZR dále zvýšit.

Digitalizace a využívání technologií umělé inteligence mají význam rovněž pro zvýšení účinnosti v oblasti trestního soudnictví, zefektivnění a usnadnění procesů, včetně justiční spolupráce. Využívání digitálních technologií má potenciál snížit zátěž pro soudce vyplývající z vedlejších činností a poskytnout jim více času, aby se mohli zaměřit na hlavní činnost. Důležitým krokem bude provedení balíčku týkajícího se digitalizace v příštích letech. V rámci budoucí strategie pro využívání digitálních technologií v oblasti spravedlnosti bych se zabýval tím, jak podpořit členské státy při využívání umělé inteligence a dalších nástrojů IT v oblasti justice.

Pokud jde o justiční spolupráci, tato oblast se v posledních letech výrazně rozvinula a v této práci musíme pokračovat. Kromě toho se systém trestního soudnictví EU potýká s problémy, které by vyžadovaly působnost překračující hranice Unie. Budu-li ve funkci potvrzen, budu proto pokračovat v posilování užší spolupráce se třetími zeměmi, aby se usnadnila justiční spolupráce v boji proti závažným trestným činům, včetně obchodování s lidmi, převaděčství osob a obchodu s drogami.

Korupce poškozuje jak účinnost veřejné politiky, tak důvěru občanů ve stát a veřejné instituce. Politické směry poukázaly zejména na to, jak by EU a vnitrostátní orgány měly reagovat a spolupracovat. Pokud budu ve funkci potvrzen, prvním závažným krokem v této oblasti by bylo dokončit jednání o protikorupční směrnici. Vypracuji první protikorupční strategii EU, která bude založena na konsensu a rozsáhlých konzultacích, zejména s Evropským parlamentem a členskými státy. Důležitým základem může být činnost sítě EU pro boj proti korupci, kterou Komise zřídila v roce 2023. Ta by poskytla jasnou strategii EU k protikorupční práci a posílení spolupráce mezi úrovní EU a členskými státy a mezi členskými státy navzájem by bylo jednoznačně zásadním prvkem.

Obecněji řečeno, pokud budu ve funkci potvrzen, budu společně s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu dále zkoumat způsoby, jak vyčlenit finanční prostředky EU na opatření pro boj proti korupci, zejména pokud jde o předcházení korupci.

Pokud jde o EPPO, v souladu s politickými směry a mým pověřovacím dopisem, budu-li potvrzen, zahájím diskuse o tom, zda EPPO potřebuje nové pravomoci k posuzování aspektů přeshraniční závažné trestné činnosti. Za tímto účelem budu pracovat na urychlení probíhajícího hodnocení nařízení o EPPO. Rozpočtový orgán v posledních několika letech podstatně zvýšil počet zaměstnanců a rozpočet EPPO. Vynasnažím se zajistit, aby Komise Úřad evropského veřejného žalobce i nadále podporovala, aby mohl úspěšně plnit své důležité poslání, a za tímto účelem budu úzce spolupracovat s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu.

Otázky Rozpočtového výboru

12. V pověřovacím dopise Vám předsedkyně svěřila úkol blíže propojit doporučení uvedená ve zprávě o právním státu s finanční podporou z rozpočtu EU. Vyzvala v něm také k tomu, aby budoucí dlouhodobý rozpočet obsahoval silné záruky pro dodržování zásad právního státu.

V této souvislosti bude vaším úkolem zajistit, aby dodržování zásad právního státu bylo i nadále nezbytné pro čerpání fondů EU. Jak konkrétně hodláte zajistit, aby doporučení obsažená ve zprávě o právním státu, která mají dopad na rozpočet EU, byla důsledně a včas provedena? Jaká zavedete pracovní ujednání, abyste usnadnil spolupráci s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu? Budete s Parlamentem sdílet probíhající hodnocení základních podmínek politiky soudržnosti?

Dodržování zásad právního státu je a nadále bude pro fondy EU nutností. Nařízení o podmíněnosti a horizontální základní podmínka týkající se Listiny představují velmi pozitivní vývoj stávajícího víceletého finančního rámce. V odpovědi na otázku č. 10 jsem uvedl, jak musíme tuto práci dále rozvíjet v souladu s přístupem obsaženým v politických směrech.

Pokud budu ve funkci komisaře potvrzen, budu úzce spolupracovat s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu, abych pomohl zajistit, že příští víceletý finanční rámec bude i nadále zahrnovat silné záruky právního státu. Tyto záruky budou vycházet z nepřetržitého uplatňování obecného režimu podmíněnosti, který se vztahuje na všechny fondy, jak je stanoveno v politických směrech, a z dosavadních zkušeností z jeho využívání.

Vytvořili jsme komplexní soubor nástrojů, a i když má každý z těchto nástrojů svá vlastní pravidla a odůvodnění, musí dobře fungovat společně. Důležitým hlediskem bude zajištění soudržnosti mezi těmito nástroji a souvisejícími opatřeními a já budu spolupracovat se svými kolegy komisaři a komisařkami na prozkoumání všech možností, jak zefektivnit jejich uplatňování. Zpráva o právním státu a její doporučení jsou důležitým zdrojem pro monitorování otázek právního státu v členských státech a ústředním bodem pro posouzení prováděná podle nařízení o podmíněnosti. Případy spadající do působnosti nařízení o podmíněnosti, včetně těch, které pocházejí ze zprávy o právním státu, však vyžadují posouzení vazby s rozpočtem EU založené na důkazech v souladu s právními požadavky a jak potvrdil Soudní dvůr.

Pokud jde o probíhající posuzování základních podmínek pro politiku soudržnosti, Komise před přijetím rozhodnutí pečlivě posuzuje plnění nezbytných požadavků a i nadále je pečlivě posuzovat bude. V tomto ohledu musí chránit prostor potřebný pro svůj vnitřní rozhodovací proces. Komise si je rovněž vědoma své povinnosti loajální spolupráce s dotčeným členským státem vzhledem k tomu, že sledování plnění horizontálních základních podmínek je založeno na neustálém dialogu a spolupráci mezi Komisí a dotčeným členským státem a s ohledem na politickou citlivost diskusí o rozpočtu EU. V tomto rámci budu v případě potvrzení připraven spolupracovat s Vámi na zajištění co nejlepšího přímého toku informací.

Otázky Výboru pro rozpočtovou kontrolu

13. V pověřovacím dopise Vám předsedkyně svěřila úkol rozvíjet přístup EU k boji proti korupci a spolupracovat s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu, aby se zajistilo, že na vnitrostátní opatření proti korupci budou moci být vyčleněny finanční prostředky EU.

Rozveďte prosím, jak budete s komisařem pro rozpočet spolupracovat na konkrétních opatřeních, která hodláte přijmout. Můžete kromě toho vysvětlit, proč by členské státy měly na boj proti korupci potřebovat od EU více peněz? Nebylo by vhodnější více prostředků poskytnout úřadu EPPO a členské státy podpořit jinými způsoby?

Jak začleníte ochranu jednotného trhu do rámce Unie pro právní stát? Jaké změny provede Komise, aby urychlila řízení o nesplnění povinnosti proti členským státům, které nechrání jednotný trh?

Naším cílem je a i nadále musí být omezení všech forem korupce na všech úrovních, ve všech zemích a institucích EU, a dokonce i mimo EU.

Pokud budu potvrzen jako komisař, společně s komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu prozkoumám další možnosti, jak vyčlenit finanční prostředky EU na vnitrostátní opatření pro boj proti korupci a ochranu finančních zájmů EU. Považuji to za dobrý příklad situace, kdy Komise a členské státy mohou úzce spolupracovat, pokud jde o obavy, které mají velký význam pro obě strany: Komise pomůže poskytovat poradenství, sdružovat osvědčené postupy a nabízet finanční prostředky na podporu preventivních opatření a podporu při zavádění technické pomoci. To zahrnuje rovněž poučení ze zkušeností s Nástrojem pro oživení a odolnost a uplatňováním horizontální základní podmínky v rámci politiky soudržnosti, které poskytly důležité pobídky pro reformy a investice k řešení výzev v oblasti právního státu, včetně boje proti korupci. To bude součástí širší činnosti na úrovni EU zaměřené na posílení našeho přístupu k právnímu státu a boji proti korupci a přispěje

k budování užší vazby mezi finanční podporou a doporučeními uvedenými ve zprávě o právním státu. Souběžně s tím bude Komise i nadále podporovat EPPO při plnění jeho důležitého poslání.

Jak je uvedeno v mé odpovědi na otázku č. 10, politické směry stanoví, jak bude zpráva o právním státu dále rozpracována. Dodržování zásad právního státu, zejména nezávislých, kvalitních a účinných systémů soudnictví, právní jistoty a rovnosti před zákonem, boje proti korupci a řádné tvorby právních předpisů – to vše je součástí posouzení v rámci zprávy o právním státu v každém členském státě – jsou klíčovými faktory takového podnikatelského prostředí, které podporuje investice, růst, zaměstnanost a inovace, a má proto vliv na řádné fungování jednotného trhu. Pokud budu ve funkci potvrzen, budu i nadále konsolidovat a prohlubovat analýzu uvedenou ve zprávě a zajistím, aby byl posílen rozměr jednotného trhu tak, aby zohledňoval otázky právního státu, které mají dopad na společnosti, zejména malé a střední podniky, jež působí přeshraničně.

Podporuji využívání všech nástrojů, které má Komise k dispozici k řešení problémů jednotného trhu a právního státu ve všech členských státech. To zahrnuje použití řízení o nesplnění povinnosti v případech porušení pravidel jednotného trhu, například v důsledku nepatřičných státních zásahů nebo nekalých správních postupů na úkor společností pocházejících z jiných členských států. Kromě využití donucovacích opatření Komise se společnosti mohou za účelem ochrany svých zájmů obrátit přímo na vnitrostátní soudy. Pokud tyto společnosti utrpěly škody způsobené porušením práva EU, mohou se v souladu se zásadou odpovědnosti státu rovněž domáhat náhrady škody u vnitrostátních soudů. Vnitrostátní soudy pak mohou v případě potřeby výkladu unijního práva a v případě soudů poslední instance předložit Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 Smlouvy o fungování EU. Budu podporovat výkonného místopředsedu pro prosperitu a průmyslovou strategii v jeho důležité práci na prohloubení a konsolidaci jednotného trhu.

Otázky Výboru pro kulturu a vzdělávání

14. Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků je velmi důležitou součástí demokracie. Je však důležité připomenout, že cílem evropského aktu o svobodě médií (EMFA) je vzhledem k jeho právnímu základu především vytvořit dobře fungující vnitřní trh mediálních služeb. Tento akt také úzce souvisí se směrnicí o audiovizuálních mediálních službách. Kromě toho se týká obsahu poskytovatelů mediálních služeb na velmi velkých online platformách a obsahuje několik ustanovení souvisejících s posuzováním spojení na mediálním trhu, transparentním a spravedlivým přidělováním hospodářských zdrojů, redakční nezávislostí, nezávislým fungováním veřejnoprávních médií a ochranou novinářů. Jak v této souvislosti zajistíte, aby provádění evropského aktu o svobodě médií zůstalo úzce spjato se směrnicí o audiovizuálních mediálních službách a nařízením o digitálních službách a aby se na něj nahlíželo z pohledu mediální politiky?

Evropský akt o svobodě médií je nedílnou součástí mediální politiky EU a vychází z dlouhodobého rámce stanoveného směrnicí o audiovizuálních mediálních službách. Tyto dva nástroje jsou úzce propojeny a vzájemně se doplňují.

Akt o svobodě médií a směrnice o audiovizuálních mediálních službách společně stanoví komplexní soubor pravidel, která podporují vnitřní mediální trh a umožňují mediálním společnostem svobodně působit přes hranice a spotřebitelům přístup k rozmanitému mediálnímu obsahu. Akt o svobodě médií zohledňuje jedinečné postavení mediálního odvětví v naší demokracii a kultuře. Doplnuje pravidla upravující online platformy podle nařízení o digitálních službách tím, že posiluje postavení renomovaných sdělovacích prostředků, pokud jde o postupy moderování obsahu na velmi velkých online platformách. Základním kamenem zmíněného aktu je nový Evropský sbor pro mediální služby, který modernizuje skupinu ERGA (stávající síť regulačních orgánů pro sdělovací prostředky v rámci směrnice o audiovizuálních mediálních službách) a zefektivní spolupráci mezi regulačními orgány.

Pokud budu ve funkci potvrzen, budu společně s výkonnou místopředsedkyní pro technologickou suverenitu, bezpečnost a demokracii pracovat na zajištění rychlého a správného provádění aktu o svobodě médií. V této souvislosti bude naší bezprostřední prioritou zřízení nového sboru pro mediální služby a jeho sekretariátu. Sbor bude pokračovat v práci skupiny ERGA na zajištění soudržného provádění směrnice o audiovizuálních mediálních službách v oblastech, jako je zdůrazňování obsahu obecného zájmu, což má zásadní význam pro udržitelnost médií. Podobně zajistíme, aby byla urychleně zavedena pravidla zmíněného aktu týkající se dohledatelnosti mediálního obsahu v televizi s internetem a měření sledovanosti.

Zajistíme, aby provádění pokračovalo ještě před uplynutím lhůty pro použitelnost stanovené na srpen 2025. Obecněji řečeno, provádění těchto nástrojů bude hlavní prioritou. Na začátku nového mandátu budeme rovněž pracovat na přípravě pokynů k článku 18 aktu o svobodě médií, který zavádí záruky pro renomovaný mediální obsah, aby se

zabránilo svévolnému odstraňování ze strany velmi velkých online platforem a lépe se chránila dostupnost legitimního redakčního obsahu online.

Pokud budu ve funkci potvrzen, zajistím rovněž, aby analýza obsažená ve zprávě o právním státu i nadále pokrývala v plném rozsahu oblasti působnosti aktu o svobodě médií, jako je spojování na mediálním trhu, reklama zadávaná státem a ochrana a bezpečnost novinářů, které ovlivňují fungování vnitřního mediálního trhu.

Otázky Výboru pro ústavní záležitosti

15. Jakým způsobem chcete přispět k návrhu Komise na změnu nařízení 1141/2014 o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací, který se v současné době projednává? Jaké jsou vaše argumenty pro formát, který si Komise zvolila pro přepracování výše uvedeného návrhu, s ohledem k legislativním výsadám Parlamentu? Jaká konkrétní opatření byste přednostně přijal, abyste pomohl spolunormotvůrcům překonat současnou patovou situaci v jednáních, zejména pokud jde o zapojení subjektů ze třetích zemí? Jak můžeme přepracované znění využít k tomu, aby evropské politické strany mohly snáze integrovat politické strany ze zemí procesu rozšíření? Jaké záruky by podle vás měly být zavedeny a jaké pokyny by měly být zveřejněny, aby se zajistila integrita a transparentnost procesu?

Jak kromě zapojení politických stran posílíte nástroje pro účast občanů na rozhodovacím procesu EU?

Přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech (EÚLP) je právní povinností podle čl. 6 odst. 2 Lisabonské smlouvy. Jak zajistíte proces přistoupení do budoucna? Uvažuje Komise o nějakém způsobu, který by mohl motivovat členské státy EU k tomu, aby prováděly rozsudky Evropského soudu pro lidská práva?

Mohl byste nastínit, jak hodláte zabránit podvodům a zlepšit transparentnost financování zástupců zájmových skupin, zejména pokud jde o zahraniční vměšování?

Pokud budu ve funkci potvrzen, učiním vše pro to, abych podpořil proces dosažení dohody o návrhu na změnu nařízení č. 1141/2014 o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací. Jak je uvedeno v mém pověřovacím dopise, budu usilovat o obnovení mostu mezi Parlamentem a Radou, přičemž zohledním cenné odborné znalosti Parlamentu v oblasti praktického fungování evropských politických stran a nadací a zároveň budu naslouchat oprávněným obavám Rady, pokud jde o bezpečnost. Moje útvary by spolunormotvůrcům pomohly co nejlépe využít našich zkušeností z letošních voleb do Evropského parlamentu, mimo jiné jak bude uvedeno ve zprávě Komise o volbách, jakož i geopolitického vývoje a práce obnovené Komise s cílem pomoci k nalezení dalšího postupu. V této souvislosti vítám rozhodnutí Evropského parlamentu pokračovat v práci na tomto návrhu a kroky, které Parlament neformálně podnikl vůči předsednictví Rady EU s cílem prozkoumat možnosti opětovného zahájení procesu jednání a dosažení dohody.

Otázka použití postupu přepracování je velmi technická, což není ani tak záležitost k politickému zvážení, jako spíše efektivních legislativních postupů. Podle interinstitucionální dohody o systematictějšímu využívání metody přepracování právních aktů je přepracování právní metodou, která má být použita při nahrazení dřívějšího aktu, který byl dříve pozměněn, s cílem konsolidovat a zjednodušit jeho znění. Tak je tomu právě v případě poslední revize nařízení č. 1141/2014: v návaznosti na dvě předchozí revize (v letech 2018 a 2019) a vzhledem k nutnosti aktualizovat jazyk, zastaralé odkazy a ustanovení bylo nezbytné nejen provést určité cílené změny obsahu, ale také celé nařízení přepracovat.

Hodnotící zprávy, které Parlament i Komise vypracovaly při uplatňování ustanovení o přezkumu nařízení, dospěly k velmi podobným závěrům, a proto byly návrhy předložené Komisí do značné míry v souladu s požadavky Parlamentu.

Dosažení dohody by pomohlo evropským politickým stranám a nadacím poskytnout nejlepší nástroje na podporu politické integrace politických stran ze zemí procesu rozšíření co nejtransparentnějším způsobem a na podporu integrity a transparentnosti procesu, zejména v zemích procesu rozšíření. Evropské politické strany jsou centry, kde může vzkvétat skutečná evropská politická kultura, a já je považuji za to nejlepší místo, kde mohou zahájit a realizovat proces rozšíření. Řízení evropských politických stran a nadací je zárukou toho, že tento proces bude probíhat co nejlegitimnějším způsobem.

S radostí okamžitě zahájím spolupráci se všemi zúčastněnými stranami, pokud budu ve funkci potvrzen, a vyslechnu si názory Parlamentu na to, jak dosáhnout správné součinnosti, aktualizovat proces vyjednávání a dospět k jeho úspěšnému ukončení.

Předsdkyně zdůraznila, že ústředním prvkem naší demokracie je účast občanů. Budu-li ve funkci potvrzen, budu pomáhat nastolit kulturu participativní a poradní demokracie, která doplní a posílí zastupitelskou demokracii. Demokratická angažovanost občanů má pro naše demokracie zásadní význam a musí být podporována, mimo jiné proto, aby se zapojilo i širší publikum. To vyžaduje intenzivnější spolupráci občanů na procesu tvorby politik Komise, a to na základě zapojení zúčastněných stran, které je jádrem našeho systému zlepšování právní úpravy. Můžeme více zviditelnit a podpořit soubor nástrojů pro zapojení občanů, a sice tímto způsobem: pomocí veřejných online konzultací a možností zpětné vazby (platforma „Podělte se o svůj názor – veřejné konzultace a zpětná vazba“), evropské občanské iniciativy a nové generace evropských panelových diskusí občanů zaměřených na konkrétní oblasti politiky. Stejně jako moji kolegové komisaři a komisařky i já během prvních 100 dnů svého funkčního období uspořádám první dialog o politice s mladými lidmi, který budu každoročně opakovat.

Doporučení o podpoře zapojení a účinné účasti občanů a organizací občanské společnosti v procesech tvorby veřejných politik, které bylo přijato v loňském roce v rámci balíčku opatření na obranu demokracie, vychází ze zkušeností z Konference o budoucnosti Evropy. Podporuje osvědčené postupy týkající se účasti občanů a vybízí členské státy, aby občanům poskytovaly více příležitostí k účinné účasti na procesech tvorby veřejných politik. Měli bychom plnit cíle tohoto doporučení s členskými státy prostřednictvím sdílení zkušeností a osvědčených postupů mezi členskými státy a zároveň spolupracovat se zástupci regionálních nebo místních orgánů, organizací občanské společnosti a zastřešujících organizací na evropské úrovni a na úrovni členských států. Budu rovněž podporovat úsilí o posílení evropského rozměru výchovy k občanství.

Podrobně jsem popsal své úvahy týkající se Evropské úmluvy o lidských právech v odpovědi na otázku č. 9. Jsem plně odhodlán podporovat dodržování závazků vyplývajících z úmluvy. Pokud jde o záležitosti, které se řídí právem EU, má Komise k dispozici širokou škálu nástrojů ke sledování, podpoře a prosazování dodržování základních práv ze strany členských států. Zároveň je nutné uznat, že širší odpovědnost za zajištění souladu s rozsudky Evropského soudu pro lidská práva nese Výbor ministrů Rady Evropy.

Pokud budu ve funkci potvrzen, budu aktivně spolupracovat se spolunormotvůrci na prosazování navrhované směrnice o zastupování zájmů jménem třetích zemí. Je nezbytné zavést společné normy transparentnosti a odpovědnosti na vnitřním trhu a poskytnout EU nástroje transparentnosti, které Unii umožní bránit demokracii, zůstat otevřenou společností a chránit základní práva, zejména svobodu projevu a přístup k informacím. Kromě hodnoty samotné transparentnosti by se tak posílila důvěra v naše demokratické instituce a zlepšily by se znalosti o rozsahu, trendech a aktérech, které stojí za činnostmi v oblasti zastupování zájmů prováděnými jménem třetích zemí.

Pokud budu ve funkci potvrzen, budu rovněž dohlížet na úsilí o zachování spravedlnosti a integrity voleb obecněji a na opatření navazující na doporučení o inkluzivních a odolných volbách, které se zabývalo otázkou financování politických stran ze třetích zemí, a na zjištění nadcházející zprávy Komise o volbách do Evropského parlamentu v roce 2024.

Otázky Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví

16. V nové Komisi bylo portfolio rovnosti žen a mužů odděleno od oblasti spravedlnosti, demokracie a základních práv. Rovnost je však pro spravedlnost nadále důležitá, zejména pokud jde o legislativní návrhy předložené během posledního mandátu Komise, například v souvislosti s násilím na ženách a domácím násilím nebo s právy obětí. Jak budete upřednostňovat návrhy týkající se rovnosti, abyste zajistil soudržnost s činností nové komisařky pro rovnost a zároveň pokračoval ve sledování provádění těchto návrhů a vývoje v příslušných oblastech politiky? Zavazujete se, že předložíte návrh na zařazení genderově podmíněného násilí na seznam trestných činů EU uvedených v čl. 83 odst. 1 SFEU?

Rovnost, spravedlnost, základní práva, právní stát a demokracie jsou úzce propojeny v rámci širšího úsilí o prosazování hodnot EU. V odstupující Komisi byl můj předchůdce, komisař Reynders, odpovědný za portfolio spravedlnosti, zatímco komisařka Dalliova byla odpovědná za portfolio rovných příležitostí. V nové Komisi to bude fungovat stejným způsobem: pokud budu potvrzen ve funkci komisaře, zajistím, aby bylo hledisko rovnosti zahrnuto do všech politik, za něž budu odpovědný, a budu úzce spolupracovat s komisařkou pro rovnost.

Budu například aktivně prosazovat inkluzivnost v demokracii. Budu vycházet zejména z povolební zprávy, která přezkoumá účast jednotlivých skupin ve volbách, včetně žen, menšin a marginalizovaných skupin. To bude rovněž součástí Evropského štítu pro demokracii, který bude řešit nejzávažnější rizika pro demokracii v EU, přičemž pozornost bude věnována nejvíce ohroženým skupinám. Mnohá z opatření, která bych prosazoval, musí konkrétně zohlednit rozměr rovnosti, například pokud jde o bezpečnost politických kandidátů a volených zástupců. V oblasti

trestního práva budu usilovat o pokrok v aktualizaci směrnice o právech obětí. Tím se posílí ochrana poskytovaná podle směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Budu se rovněž zabývat tím, jak začlenit rovnost do dalších oblastí, jako je spotřebitelská politika, kde mají například spotřební vzorce genderový rozměr. Budu-li potvrzen ve funkci komisaře, budu úzce spolupracovat s Radou a Evropským parlamentem, abych pomohl zajistit přijetí rozhodnutí Rady o zařazení nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti na seznam trestných činů EU. Na tomto základě by pak EU mohla přijmout další právní předpisy, a zaručit tak důslednou ochranu všech obětí těchto trestných činů v celé EU.

Pokud jde o možný návrh na zavedení genderově podmíněného násilí jako nového unijního trestného činu podle čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, stávající definice sexuálního vykořisťování žen a dívek jako unijního trestného činu nabízí dostatečný právní základ pro kriminalizaci znásilnění na základě chybějícího souhlasu. K dalšímu posílení seznamu unijních trestných činů by byla zapotřebí jednomyslnost Rady, stejně jako je tomu s návrhem týkajícím se nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti.